Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 99 (8589). ● 23 май, 1985 йил ● ПАЙШАНБА ● Баҳоси 3 тийин.

ДЎСТЛИК ВА ҲАМЖИҲАТЛИК МУҲИТИДА

21 май куни Кремлда КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачев билан Ҳиндистон Бош министри Ражив Гандининг музокаралари бўлиб ўтди. Музокараларда:

Совет томонидан — КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Тихонов, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари, СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, СССР Мудофаа министри С. Л. Соколов, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи , ўринбосари И. В. Архипов;

Ҳиндистон томонидан — молия министри В. П. Сингх, Ҳиндистон ташқи ишлар министрлиги сиёсий планлаштириш комитетининг раиси Г. Партхасаратхи, давлат энергетика министри А. Неру, Бош министрнинг парламент ишлари билан шуғулланувчи секретари А. Сингх, Бош министрнинг парламент ишлари билан шуғулланувчи секретари О. Фернандес қатнашдилар.

Дўстлик ва тўла ҳамжиҳатлик муҳитида ўтган музокаралар чоғида Совет—Ҳиндистон муносабатларининг энг муҳим масалалари, шунингдек актуал халқаро проблемалари муҳокама қилинди.

Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон ўртасида тинчлик, дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги шартноманинг мустаҳкам негизида муваффақиятли ривожланаётган Совет — Ҳиндистон муносабатларининг юксак даражаси, самарадорлиги ва ҳар томонлама характери хусусида чуқур мамнуният изҳор этилди. Иккала томон ҳар икки мамлакат халқларининг фаровонлиги ва ялпи тинчлик манфаатлари йўлида шу муносабатларни ҳар томонлама ривожлантириш ва мустаҳкамлашга қаратилган муттасил куч-ғайратларни бундан буён ҳам давом эттираверишга интилишини тасдиқлади.

М. С. Горбачев билан Р. Ганди Ҳиндистон Бош министрининг ушбу визити давомида имзоланадиган ҳужжатлар — 2000 йилгача савдо-иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорликнинг асосий йўналишлари тўғрисидаги битим ҳамда Ҳиндистонда бир қанча конкрет объектларни барпо этишдаги иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорлик ҳақидаги битим СССР билан Ҳиндистон ўртасидаги анъанавий ўзаро фойдали алоқаларни янада кенгайтириш ва чуқурлаштириш учун принципиал аҳамиятга эга бўлишини уқтириб ўтдилар. Бу битимлар самимий дўстлик ришталари орқали боғланган икки улуғ давлат ўзаро алоқаларининг янги уфқларини очиб беради.

Дунёдаги аҳволни муҳокама қилиш пайтида халқаро кескинлик сақланиб қолаётганлигидан, қуролланиш пойгаси, айниқса ядровий қуролланиш пойгаси тўхтовсиз давом этаётганлигидан, бу пойганинг космик фазога ёйилиши хавфи ошаётганлигидан ташвиш изҳор этилди. Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон ердаги қуролланиш пойгасини дарҳол тўхтатиш ва космосда бу пойгага йўл қўймаслик муҳимлигини таъкидладилар.

Музокараларнинг қатнашчилари қуролланиш пойгасини тўхтатиш тўғрисидаги, қуролсизланиш ҳақидаги музокаралардан оммавий қирғин қуроли запасларини янада кўпайтиришни ниқоблаш учун фойдаланиш йўлидаги ҳар қандай уринишларни кескин қораладилар.

Совет томони олти мамлакат давлат ва ҳукумат бошлиқларининг пировард натижада ядро қуролини инсоният турмушидан соқит қилишга қаратилган ташаббусларини қўллаб-қувватлашини билдирди.

Осиё — Тинч океан регионидаги жуда кенг зоналарни «ўз ҳаётий манфаатлари соҳалари» деб эълон қилган империализм кучларининг экспансиячилик сиёсати натижасида шу региондаги кескинлик кучайиб бораётганлигидан хавотирлик билдирилди, ҳарбий базалар кенгайтирилиши ва АҚШ қуролли кучлари кўпайтирилиши натижасида Ҳинд океани ҳавзасида жуда хатарли вазият сақланиб қолаётганлиги қайд этилди. СССР билан Ҳиндистон Жануби-Ғарбий Осиё мамлакатларининг ички ишларига ташқаридан аралашувга қарши чиқаётганликлари, бу ердаги аҳволни шу регион давлатларининг суверен ҳуқуқларини муҳофаза қилиш, ялпи тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлаш манфаатлари йўлида ҳеч кечиктирмай сиёсий воситалар билан бартараф қилишни қўллаб-қувватлаётганликлари уқтириб ўтилди.

Жануби-Шарқий Осиёдаги аҳвол ҳақидаги фикрлашувлар чоғида музокараларнинг қатнашчилари шу ерда жойлашган мамлакатлар ўртасидаги амалий мулоқот, мавжуд проблемаларни тинч йўл билан ўзаро мақбул тарзда ҳал этиш йўлларини қидириш — аҳволни бартараф этишнинг бирдан-бир оқилона йўли эканлигига ишонч билдирдилар. Совет томони Ҳиндистон билан Ҳинди-Хитой давлатлари ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорлик муносабатлари Жануби-Шарқий Осиёдаги вазиятга хайрли таъсир ўтказаётганини таъкидлади.

Марказий Америкадаги вазиятни кўриб чиқиш пайтида ўз ватани мустақиллигини ҳимоя қилиш учун курашаётган Никарагуа халқини қўллаб-қувватлаш барча антиимпериалистик ва тинчликсевар кучларнинг муҳим вазифаси эканлиги таъкидланди.

Иккала томон дунёдаги вазиятни соғломлаштириш соҳасидаги ялпи куч-ғайратларда, империализмга, эски ва янги мустамлакачиликка, ирқчиликка ва апартеидга қарши курашда қўшилмаслик ҳаракатининг роли ошиб бораётганлигини мамнуният билан уқтирди. М. С. Горбачев Ҳиндистоннинг қўшилмаслик ҳаракати бирлигини мустаҳкамлашга ва унинг халқаро салмоғини оширишга катта ҳисса қўшаётганлигини юқори баҳолади ҳамда шу ҳаракатнинг энг обрў-эътиборли раҳбарларидан бири ва ҳозирги раиси бўлмиш Ҳиндистон тинчлик, қуролсизланиш, ядро урушининг олдини олиш учун, империализмнинг агрессив муддаоларига қарши курашда бу ҳаракатни янада активлаштиришга бундан буён ҳам кўмаклашаверади, деб ишонч билдирди.

Р. Ганди Совет Иттифоқининг тинчликсевар амалий сиёсати ҳозирги халқаро шароитда халқлар тинчлиги ва хавфсизлигини таъминлашнинг энг муҳим омилларидан бири бўлиб турганлигини уқтириб ўтди; у Совет Иттифоқининг қуролсизланиш проблемаларини ҳал этишга ва халқаро вазиятни соғломлаштиришга қаратилган ташаббусларини ижобий баҳолади.

Музокараларнинг қатнашчилари олий даражадаги мунтазам алоқаларнинг иккала мамлакат ўртасидаги дўстлик ва ишонч муносабатларини мустаҳкамлашнинг муҳим қуроли сифатидаги принципиал аҳамиятини таъкидладилар. Бундай алоқалар дўстона муносабатларнинг бутун комплексини бундан буён олға силжитишга кўмаклашиши, СССР билан Ҳиндистоннинг ялпи тинчлик ва хавфсизликни сақлаб қолиш ва мустаҳкамлаш учун курашдаги куч-ғайратлари таъсирчанлигини ошириши уқтириб ўтилди. Р. Ганди М. С. Горбачевни ўзи учун қулай вақтда дўстлик визити билан Ҳиндистонга боришга қилинган таклифни яна тасдиқлади. Таклифнома миннатдорчилик билан қабул қилинди.

(ТАСС).

Суратда: музокаралар пайти.

ДЎСТОНА ВАЗИЯТДА

Совет раҳбарлари 21 май куни Катта Кремль саройида Ҳиндистон Республикасининг Бош министри Р. Ганди шарафига зиёфат бердилар.

Р. Гандига ҳамроҳ бўлиб келган Ҳиндистон давлат арбоблари у билан бирга бўлдилар.

Совет томонидан зиёфатда М. С. Горбачев, Н. А. Тихонов, А. А. Громико, Б. Н. Пономарев, С. Л. Соколов, И. В. Архипов, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари, СССР министрлари, СССР Давлат комитетларининг раислари, бошқа расмий кишилар ҳозир бўлдилар.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев зиёфатда нутқ сўзлади.

Ўртоқ М. С. ГОРБАЧЕВ нутқи

Муҳтарам Бош министр жаноблари!

Муҳтарама Ганди хоним!

Қадрли ҳинд дўстлар!

Ўртоқлар!

Биз Москвада Бош министрни ва унга ҳамроҳ бўлиб келган мамлакат вакилларини қувонч билан табриклаймиз, бу мамлакатга Совет Иттифоқида зўр ҳурмат билан қаралмоқда. Совет ва ҳинд раҳбарларининг учрашувлари доимо самимийлик ва сидқидиллик, юксак даражадаги ишонч ва ҳамжиҳатлик руҳида ўтади. Бу учрашувлар мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатларни ривожлантиришга, Осиёдаги ва умуман дунёдаги вазиятга ҳайрли таъсир қилади.

Йиллар ва ўн йиллар ўтмоқда, мамлакатларимиздаги одамлар авлодлари ўрнини янги авлодлар олмоқда, аммо СССР билан Ҳиндистон ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорлик муносабатлари муттасил ривожланиб бормоқда. Бунинг сабаби шуки, муносабатларимиз тенг ҳуқуқлилик ва ўзаро ҳурмат асосига, иккала мамлакатнинг ҳозирги замон туб проблемалари хусусидаги позициялари бир-бирига мослиги ва яқинлиги асосига қурилади.

Бизнинг Ҳиндистон билан ҳамкорлигимиз бирон-бир тазйиққа, қандайдир шартларни тиқиштиришга тобе эмас, эндиликда бу ҳамкорлик салмоқли даражага кўтарилди. Совет Иттифоқи Ҳиндистоннинг ўз мустақиллигини мустаҳкамлаш йўлидаги кураши ҳамма босқичларида уни муттасил қўллаб-қувватлаб келди, ўз суверенитети, қадр-қимматини, мустақил ривожланиш йўлига эга бўлиш ҳуқуқини қаттиқ туриб ҳимоя қилаётган шу улуғ мамлакат билан амалий бирдам эканини билдириб келди ва билдирмоқда.

Биз Ҳиндистон билан ҳамкорликнинг ҳар қандай соҳасида ўз ихтиёримиздаги энг яхши нарсаларни у билан дўстона баҳам кўриб келаяпмиз. СССР билан Ҳиндистон ўртасидаги иқтисодий алоқалар уни ривожлантиришнинг — то оғир саноат негизларини вужудга келтиргунга қадар ёки ёқилғи-энергетика комплексини барпо этгунга қадар—ҳар бир конкрет тарихий давр учун энг муҳим проблемаларни ҳал этишга кўмаклашганлигидан ғоят мамнунлигимизни изҳор қиламиз. Ҳозир ҳам биргаликдаги лойиҳаларимиз рўйхатидаги ишларнинг рўёбга чиқарилиши янги аср бўсағасида Ҳиндистоннинг экономикасини ривожлантиришга ва унинг мудофаа қобилиятини мустаҳкамлашга шак-шубҳасиз муносиб ҳисса қўшади.

Совет-ҳинд қўшма экипажи космосга муваффақиятли парвоз қилганлиги ҳам илмий-техникавий алоқаларимизнинг юксак самарадорлигидан, таъбир жоиз бўлса, катта потенциал имкониятларидан далолат беради.

Иккала мамлакат маданий ҳамкорлигининг кенглиги ва хилма-хиллиги халқларимиз бир-бирининг бой маданиятига анъанавий тарзда ўзаро қизиқаётганликларини, уларнинг муайян маънавий яқинлигини акс эттиради.

Бироқ, эришилган натижаларнинг миқёслари олға томон бундан буён қилинадиган ҳаракатнинг мавжуд катта имкониятларини хиралаштирмаслиги керак. Бугунги музокаралар давомида иккала томон шундай қилиш муддаосини изҳор этди. Биз ҳамкорлигимизни биргаликда кўп соҳаларда сифат жиҳатидан янги поғонага бемалол кўтара оламиз.

(Давоми 2-бетда)

СОВЕТ-ҲИНДИСТОН ҲУЖЖАТЛАРИ ИМЗОЛАНДИ

22 май куни Кремлда Совет-Ҳиндистон ҳужжатлари имзоланди.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев билан Ҳиндистон Республикасининг Бош министри Р. Ганди

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Ҳиндистон Республикаси ўртасида 2000 йилгача бўлган даврга мўлжалланган иқтисодий, савдо ва илмий-техникавий ҳамкорликнинг асосий йўналишлари тўғрисидаги битимни;

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Ҳиндистон Республикаси ўртасида иқтисодий ва техникавий ҳамкорлик тўғрисидаги битимни имзоладилар.

Битимларни имзолаш пайтида:

Совет томонидан —Г. А. Алиев, В. И. Воротников, В. В. Гришин, А. А. Громико, Е. К. Лигачев, Н. И. Рижков, М. С. Соломенцев, Н. А. Тихонов, В. М. Чебриков, П. Н. Демичев, В. И. Долгих, В. В. Кузнецов, Б. Н. Пономарев, С. Л. Соколов, М. В. Зимянин, И. В. Капитонов, В. П. Никонов, К. В. Русаков, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари И. В. Архипов, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Г. И. Марчук, бир қанча министрликлар ва идораларнинг раҳбарлари, бошқа расмий кишиилар;

Ҳиндистон томонидан — молия министри В. П. Сингх, Ҳиндистон ташқи ишлар министрлиги сиёсий планлаштириш комитетининг раиси Г. Партхасаратхи, давлат энергетика министри А. Неру, Бош министрнинг парламент ишлари билан шуғулланувчи секретарлари А. Сингх, О. Фернандес, Ҳиндистоннинг бошқа давлат арбоблари ҳозир бўлдилар.

(ТАСС).

М. С. ГОРБАЧЕВ РАЖИВ ГАНДИ БИЛАН СУҲБАТЛАШДИ

22 май куни Кремлда КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачев Ҳиндистон Республикаси Бош министри Ражив Ганди билан суҳбатлашди.

Ўзаро ишонч ва ҳамжиҳатлик руҳида ўтган суҳбат чоғида Совет-Ҳиндистон муносабатлари ва халқаро аҳволнинг баъзи масалалари юзасидан фикрлашувлар давом эттирилди.

(ТАСС).

ДЎСТОНА УЧРАШУВ

21 май куни КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар қардош партиялари Марказий Комитетлари экономика масалалари билан шуғулланувчи секретарлари кенгашининг қатнашчиларини қабул қилди.

Учрашувда БКП Марказий Комитетининг секретари Э. Христов, БКП Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, БХР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, БХРнинг Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашидаги доимий вакили А. Луканов; ВСИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ВСИП Марказий Комитетининг секретари Ф. Хаваши; ВКП Марказий Комитетининг секретари Нгуен Лам; ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ГБСП Марказий Комитетининг секретари Г. Миттаг; Куба Компартияси Марказий Комитети секретариатининг аъзоси

(Давоми 2-бетда).

ИЛҒОР ҒАЛЛАКОРЛАР ТАШАББУСИГА ҚЎШИЛИНГ

Илгари хабар берилганидек, бир группа қишлоқ хўжалиги илғорларининг Ватанга мўл-кўл, сифатли деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етказиб бериш, план ва социалистик мажбуриятларни муддатидан илгари бажариш юзасидан бошлаган қимматли ташаббуслари область партия комитети томонидан маъқулланган эди. Мусобақа ташаббускорлари — пахтакорлар, чорвадорлар ва озуқақорларнинг социалистик мажбуриятлари матбуотда эълон қилинди. Бугун эса илғор ғаллакорларнинг социалистик мажбуриятлари билан танишасиз.

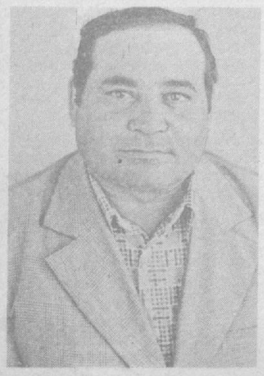

Тўхтасин ҚОСИМОВ,
Оққўрғон районидаги «Оққўрғон» совхози бригада бошлиғи:

— Авваллари шу хўжаликда механизаторлик ва сувчилик қилардим. Тўрт йилдан буён эса маккажўхоричилик бригадасини бошқаряпман. Шу вақт ичида хўжалигимизда анча ўзгаришлар рўй берганлигига гувоҳ бўлдим. Макка дони етиштириш бўйича ҳосилдорлик 30—40 центнердан 70 центнергача кўтарилди. Жумладан, бригадамиз коллективи ҳам ўтган йили бу кўрсаткични 75 центнерга етказди.

Бу йил гектаридан 80 центнердан «каҳрабо дон» етиштириб, ҳар бир центнер маҳсулот таннархини 12 процент арзонлаштирамиз.

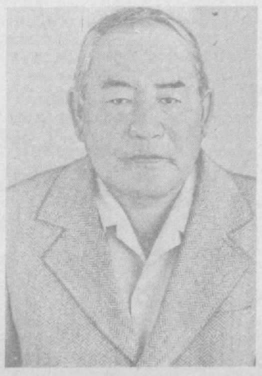

Яков ЮН,
Бекобод районидаги «Октябрь 46 йиллиги» совхози бригада бошлиғи:

— Хўжалигимиз шоличиликка ихтисослаштирилган. Сўнгги йилларда ҳосилдорлик анча ортди. Масалан, бизнинг бригадамиз аъзолари ўтган йили 95 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 49 центнердан ҳосил олиб, сўзларининг устидан чиқдилар.

Бу йил коллективимиз КПСС XXVII съезди шарафига астойдил меҳнат қилмоқда. Мақсадимиз ҳосилдорликни 70 центнерга етказиб давлатга 520 тонна юқори сифатли маҳсулот сотишдан иборатдир.

Исоқ КЕРИМҚУЛОВ,
Ғалаба районидаги Энгельс номли колхоз бригада бошлиғи:

— Беш йилликнинг ўтган даври бригадамиз коллективи учун ютуқларга бой бўлди. Ҳар гектар ердан пландаги 31,1 центнер ўрнига ўртача 45,3 центнердан ҳосил олиб, тўрт йиллик планни анча ортиғи билан бажардик. Лекин бу биз учун сўнгги чегара эмас. Чунки бизда ҳосилдорликни янада кўтариш, меҳнат унумдорлигини ҳар қачонгидан ошириш имкониятлари кўп. Шуни ҳисобга олиб, ҳар гектар ердан 57 центнердан буғдой етиштиришга ҳамда якунловчи йил планини 183 процент бажаришга сўз берганмиз.

Ридван ЧКИ,
Ғалаба районидаги «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхози бригада бошлиғи:

— Мен жуда кўп йиллардан буён далада меҳнат қиламан. Шу давр ичида кўз ўнгимда катта ўзгаришлар рўй берди. Қишлоқларимиз гуллаб-яшнади, турмушимиз фаровонлашди. Йил сайин қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлиги ошиб борди.

Биз бу йил ҳар гектар ердан 70 центнердан макка дони ҳосили оламиз, маҳсулот таннархини 12 процентга арзонлаштирамиз. Шу мақсадда техника кучидан самарали фойдаланиб, илғорлар тажрибасини кенг қўллаймиз.

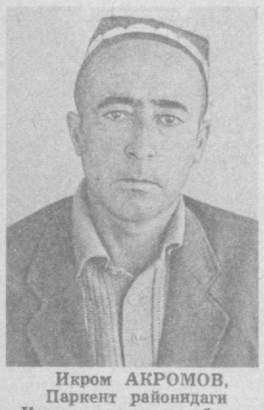

Икром АКРОМОВ,
Паркент районидаги «Коммуна» совхози бригада бошлиғи:

— Бригадамиз коллективи ўн биринчи беш йилликнинг тўрт йили планини 123 процентга етказиб бажарди. Лалмикор ерлардан 3600 килограмм бошоқли дон йиғиштириб олдик. Ҳосилдорлик гектар бошига ўртача 14 центнерданга тўғри келди.

Аввалги йилларда эришилган натижаларни янада мустаҳкамлаб, янги-янги муваффақиятларни қўлга киритиш коллективимизнинг асосий шиорига айланиб қолган. Ҳосилдорликни 20 центнерга етказамиз.

Карим КОЗИМОВ,
Пискент районидаги «КПСС XXVI съезди» совхозининг бригада бошлиғи:

— Бригадамиз ем-хашак етиштиришга ихтисослаштирилган участкага қарашли. Ҳар йили гектаридан 60-70 центнердан макка дони етиштириб келаяпмиз. Лекин бу бизни қаноатлантирмайди. Ўзаро маслаҳатлашиб, бу йил 47 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 75 центнердан «қаҳрабо дон» етиштиришга келишиб олдик. Мақсадимизга эришсак, йиллик планнинг 180 процентга етказиб бажарилишини таъминлаган бўламиз.

Раиса ТИГАЙ,
Ўрта Чирчиқ районидаги «Северний маяк» колхози бригада бошлиғи:

— Ташаббускор бўлиш— зиммамга ниҳоятда катта масъулият юкламоқда. Бригада коллективи билан ҳамкорликда эл маъмурчилиги йўлида фидокорона меҳнат қилишга ундамоқда.

Ўтган йили коллективимиз шоликорлари ваъдаларига вафо қилиб, ҳар гектар ердан 79,2 центнердан шоли йиғиштириб олган эдилар. Бу йилги ниятимиз ҳосилдорликни 80 центнерга чиқариб, СССР Озиқ-овқат программасининг бажарилишига ҳисса қўшишдан иборат.

Шариф МАНСУРОВ,
Чиноз районидаги К. Маркс номли колхоз бригада бошлиғи:

— Бригадамизда макка дони етиштириш тўрт йиллик плани 133,1 процентга адо этилди. Ялпи хирмонимиз 2155,2 тоннага етди. Ҳосилдорлик салкам 70 центнерни ташкил қилди.

Биз бу йил ҳам ҳосилдорликни 70 центнердан пасайтирмаймиз. 1985 йил учун белгиланган планни 127 процентга етказиб бажариш учун астойдил меҳнат қиламиз. Ўзаро социалистик мусобақани авж олдириб, маҳсулот сифатининг юқори бўлишини таъминлаймиз.

Турсунбой НУРМАТОВ,
Янгийўл районидаги Ленин номли колхоз бригада бошлиғи:

— Коллективимиз шоликорлари ўн биринчи беш йилликнинг тўрт йили давомида шоли етиштириш топшириғини 128 процентга бажариш шарафига муяссар бўлдилар. Бу муваффақият бизни янада унумлироқ меҳнат қилишга ундайди.

Бу йил шоликорларимиз 185 гектар ернинг ҳар гектаридан планда кўзда тутилганидан 14 центнердан кўп шоли олиш мажбуриятини қабул қилишди. Давлатга ҳаммаси бўлиб 1028 тонна маҳсулот топширамиз.

Туроб ЭРГАШЕВ,
Оҳангарон районидаги Куйбишев номли совхоз бригада бошлиғи:

— Бригадамиз майдонлари лалмикор ерлардан иборат. Лекин шунга қарамай ўтган йили ҳар гектар ердан 12,3 центнердан ҳосил олдик. Замонавий агротехникани, уста деҳқонларнинг иш тажрибаларини кенг қўллаш баҳорикор майдонларнинг самарадорлигини ошириш имконини беради. Биз имкониятларимизни ҳисобга олиб бу йил ҳосилдорликни 15 центнерга етказиш, йиллик планни 149 процентга бажаришга аҳд қилдик.

ДЎСТОНА ВАЗИЯТДА

(Боши биринчи бетда).

Уруш хавфини тугатиш ва қуролланиш пойгасини тўхтатиш ишида СССР билан Ҳиндистоннинг бир ўзандан бораётган куч-ғайратлари алоҳида ўрин олади. Мамлакатларимиз ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорлик халқаро муносабатларнинг бутун системасида тобора муҳим самарали роль ўйнаётганлиги билан ҳеч ким ҳисоблашмаслиги мумкин эмас. Улар ўз намунаси кучи билан тинч-тотув яшаш принципларини қарор топтиришга кўмаклашмоқдалар, барча халқларнинг тинчлиги ва хавфсизлигини мустаҳкамлашни кўзлаб ишламоқдалар. Бизнинг тинчлик, дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги шартномамиз шу мақсадларга яхши хизмат қилмоқда.

Барча халқлар тинчлик ва тараққиётга интилмоқда, улардан биронтаси урушни хоҳламайди. Бироқ, бошқа мақсадларни кўзлаётган кучлар бор. Бу кучлар бошқаларнинг ҳаққоний манфаатлари билан ва ҳозирги дунёнинг сиёсий реалликлари билан ҳисоблашишни хоҳламаяптилар. Мана шу кимсалар ҳарбий устунлик жазавасига тушиб, дунёни қуролланиш пойгасининг миқёслари жиҳатидан мисли кўрилмаган яна бир даврасига дучор этдилар, бу давра назорат қилиб бўлмайдиган жараёнларни келтириб чиқарадиган сифат жиҳатидан янги паллага ўтиш хавфини туғдирмоқда.

Масалан, Вашингтондагилар пардалаш мақсадида «мудофаа ташаббуси» деб тасвирлашга уринаётган «самовий урушлар» деган машъум программа халқларга нима келтира олади? Аввало, ядро уруши чиқиш хавфини анча ошириши мумкин. Бу нарса қуролсизланиш масалалари хусусида аҳдномага эришиш имкониятларини кескин камайтириб юборади, албатта. Қуролланиш пойгаси, шу жумладан ядровий қуролланиш пойгаси ўтхонасига қўшимча равишда жуда катта маблағ ташланади. Ҳолбуки, бу маблағ инсониятни тинч ривожлантириш манфаатларига, шу жумладан қашшоқлик ва очликни, касаллик ва саводсизликни тугатиш сингари етилган муаммоларни ҳал этишга хизмат қилиши мумкин бўлур эди.

Шу боисдан космосни ҳарбийлаштиришнинг олдини олиш муаммоси барча мамлакат ва халқларнинг манфаатларига даҳлдордир, ҳеч кимни четлаб ўтмайди. Модомики, шундай экан, вақт ғаниматида, юпатувчи баёнотлар ниқоби остида ҳали қайтариб бўлмайдиган вазият вужудга келмасдан бурун, барча тинчликсевар давлатлар бу янги хавфга қарши эканликларини баралла айтишлари лозим, деб ўйлаймиз.

Осиё, Африка ва Лотин Америкасидаги ўнлаб давлатлар жаҳон майдонига чиқиб, мустамлакачиликнинг ҳалокатли оқибатларини бартараф этишга интилаётганликлари ҳозирги дунёнинг реалликларидан биридир. Уларнинг аксарияти қўшилмаслик сиёсатига амал қилмоқда. Қўшилмаслик ҳаракатининг вужудга келиши, у жаҳон сиёсатининг муҳим омилига айланганлиги — ҳозирги замоннинг қонуниятли ҳодисасидир. Озодликка чиққан халқлар давлатларнинг тенг ҳуқуқли ҳамкорлигига, ўзларининг қонуний ҳуқуқлари ва манфаатларини бошқалар эътироф қилишига, ҳукмронлик ва буйруқбозлик, гегемонияни даъво қилишнинг ҳар қандай кўринишларини халқаро турмушдан соқит қилишга интилаётганлиги мана шунда ўзининг яққол ифодасини топмоқда.

Хуллас, озодликка чиққан мамлакатлар ўзларининг фойда ундириб олинадиган бир манба, деб қаралишини, уларнинг территориясида ҳарбий базалар ва таянч пунктлари жойлаштирилишини хоҳламайдилар. Бу мамлакатларнинг муддаосини тушуниш мумкингина бўлиб қолмай, лозим ҳамдир. Уларни ўзларидан ҳатто сўраб ҳам турмай, кимларнингдир «ҳаётий манфаатлари» соҳалари деб эълон қилаётган эканлар, буни мазкур мамлакатларнинг манфаатларини эътиборга олишдан асар ҳам йўқ деса бўлади. Уларнинг манфаатлари умуман эътибордан четда қолдирилмоқда.

Ҳозирги шароитда ер куррасининг турли районларидаги можаролар нақадар катта хавф туғдираётганлиги ҳақида кўп гапиришнинг ҳожати йўқ. Чуқурроқ назар ташланадиган бўлса, доимо империалист давлатларнинг озодликка чиққан мамлакатлар ишларига бирон бир тарзда аралашиш, уларни ўз таъсирига бўйсундириш йўлидаги уринишлари шу можаролар замирида ётганлигини пайқаб олиш қийин эмас. Дунёдаги кўпгина кескинлик манбалари вужудга келишига «ўта буюк давлатларнинг рақобати» деб аталган машъум баҳона эмас, балки айни империалист давлатларнинг мана шу кирдикорлари сабаб бўлмоқда.

БМТ Хавфсизлик Кенгашининг ҳар бир доимий аъзоси шу қитъалардаги мамлакатлар билан муносабатларда аралашмаслик, куч ишлатмаслик ёки куч ишлатиш билан дўқ қилмаслик ҳамда уларни ҳарбий блокларга жалб қилмаслик принципларига қатъий риоя этиш мажбуриятини олиши сингари тадбир Осиё, Африка ва Лотин Америкасидаги кескинлик манбаларини тугатишга ва бир қанча можароларни тинч бартараф этишга кўмаклашган бўлур эди, деб ўйлаймиз. Совет Иттифоқи ўз зиммасига шундай мажбурият олишга тайёр. Бу бизнинг ташқи сиёсатимиз принципларига мутлақо мос бўлиб тушади.

«Кескинликни юмшатиш» тушунчаси Европада вужудга келди. Хельсинкида тарихий ҳужжат имзоланган кунга ўн йил тўлай деб қолди. Бу ҳужжатда халқлар шу катта, мазмунли иборага киритган маънонинг ҳаммаси жамлаб берилган эди. Океан нариёғидан эсган совуқ шамоллар шу ҳужжат асосида қурилган кўп нарсаларни вайрон қилди. Аммо кўплари бардош бериб, яшаб қолди, чуқур илдиз отди, халқларга сезиларли фойда келтирмоқда.

Ҳозир Осиёда тинчлик ва хавфсизликни таъминлаш муаммолари, эҳтимолки, Европадагидан кам эмас, айрим районларда эса ҳатто тағин ҳам ўткир ва қалтис бўлиб турибди. Шу сабабли кейинги йиллар мобайнида Осиё қитъаси ва унинг айрим регионлари хавфсизлигининг баъзи жиҳатлари юзасидан бир қанча муҳим амалий ташаббуслар кўтариб чиқилганлигининг сабаблари равшан. Шу ташаббусларнинг авторлари орасида социалистик давлатлар, қўшилмаслик ҳаракатининг қатнашчилари бор. СССР билан Ҳиндистон ҳам шулар жумласига киради.

Ўртага қўйилган таклифлар халқаро турмушнинг кун тартибида турибди. Масалан, Ҳинд океанини тинчлик зонасига айлантириш тўғрисидаги таклифни БМТ Бош Ассамблеяси ва қўшилмаслик ҳаракати, шу жумладан, бу ҳаракатнинг яқинда Деҳлида бўлиб ўтган конференцияси қўллаб-қувватлади. Осиё қитъасида жойлашган иккала ядровий давлат — СССР ва ХХР ядро қуролини биринчи бўлиб ишлатмаслик мажбуриятларини ўз зиммаларига олганлиги фактига ҳам муносиб баҳо бермоқ керак.

Шундай бир савол туғилади: мана шу ташаббусларнинг ҳаммасини, шунингдек бирон-бир тарзда Европанинг тажрибасини ҳам эътиборга олиб, Осиёдаги хавфсизлик муаммосига ёппасига, комплекс ёндашиш ҳақида ва Осиё давлатларининг бу соҳадаги куч-ғайратларини бирлаштириш имконияти ҳақида ўйлаб кўрса бўлмайдими? Бунга эришиш йўли мураккаб, албатта. Аммо, Хельсинкига бориш йўли ҳам силлиқ ва текис бўлмаган эди-ку. Бу соҳада, чамаси, турли усуллар — икки томонлама музокаралар ҳам, кўп томонлама маслаҳатлашувлар ҳам — то келгусида фикрлашиб олиш ва амалий қарорларга келиш йўлларини биргаликда излаш учун бирон бир Умумосиё анжуманини ўтказиш мумкин бўлур эди.

Бир нарса шак-шубҳасиз: Осиё халқлари тинчлик ва тинч ҳамкорликни таъминлашдан бошқа ҳар қандай қитъанинг халқларидан кўра камроқ манфаатдор эмас ва улар бу мақсадга эришиш учун кўп иш қилишлари мумкин.

Осиё мамлакатларида ҳам, бутун дунёда ҳам зўр обрў эътибор ва ҳурмат қозонган улуғ давлат—Ҳиндистон бу жараёнда ғоят муҳим роль ўйнаши мумкин, деб ўйлаймиз.

Биз Ҳиндистоннинг тинчлик ва халқаро хавфсизликни мустаҳкамлаш ишига, бу соҳада қўшилмаслик ҳаракатининг ролини оширишга қўшаётган ҳиссасини юқори баҳолаймиз.

Ҳиндистоннинг улуғ раҳбарлари Жавоҳарлал Неру ва Индира Гандининг номлари халқларнинг хотирасида абадий қолади, Ҳиндистоннинг тарихи билан ҳам, барча қитъалардаги миллий озодлик курашининг тарихи билан ҳам чамбарчас боғлиқлигича қолади. Ҳиндистон улар бошлаб берган сиёсий йўлдан бориб, ички ривожланишда ўзининг халқаро мавқеини мустаҳкамлашда ажойиб муваффақиятларга эришди. Улар ҳозирги дунёнинг муҳим ижобий омили бўлмиш қўшилмаслик ҳаракатини барпо этиш ва ривожлантириш учун кўп иш қилдилар.

Вафотидан сўнг Индира Гандига «Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун» халқаро Ленин мукофоти берилганлиги унинг тинчликни сақлаб қолиш ва мустаҳкамлаш учун курашдаги жуда катта хизматлари кенг миқёсда эътироф қилинганлигининг ифодаларидан бири бўлди.

Совет кишилари Жавоҳарлал Неру билан Индира Гандини мамлакатларимиз ўртасидаги мустаҳкам, дўстлик ва ҳамкорликнинг қатъий изчил тарафдорлари деб билиб, уларни доимо миннатдорчилик билан эсга оладилар. Бош министр жаноблари, биз машҳур ўтмишдошларингиз ишини давом эттириш ниятингизни билдирганлигингизни юксак қадрлаймиз.

Совет Иттифоқининг раҳбарлари дўстона Совет—Ҳиндистон муносабатларини янада ривожлантириш ва чуқурлаштириш йўлида актив ҳаракат қилавериш ниятида эканликларига Сизни ишонтира оламан. Тинчликсевар мустақил Ҳиндистоннинг ниятини Совет Иттифоқи доимо тушуниб, қўллаб-қувватлайверади.

Ижозатингиз билан:

Ҳиндистон Республикасининг ҳурматли Бош министри Ражив Ганди, Ганди хоним ва ҳиндистонлик барча дўстларимизнинг соғлиги учун!

Улуғ Ҳиндистон халқининг муваффақиятлари ва фаровонлиги учун!

Мамлакатларимиз ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорлик янада чуқурлашуви учун!

Ер юзида мустаҳкам тинчлик учун!—қадаҳ кўтаришни таклиф қиламан.

* * *

Р. Ганди жавоб нутқи сўзлади.

Р. ГАНДИ нутқи

Бош секретарь, Горбачев, Горбачева хоним!

Жаноби олийлари, Совет Иттифоқилик муҳтарам дўстларимиз!

Мана шу тарихий жойда ва содиқ дўстлар орасида яна бўлиш мени мамнун этмоқда ва бу мен учун катта шарафдир. Рафиқам билан мен самимий кутиб олганликларингиз ва меҳмоннавозлигингиз учун Сизлардан ғоят миннатдормиз. Совет раҳбарининг Ҳиндистонга ва Ҳиндистон намояндасининг Совет Иттифоқига қиладиган ҳар бир визити— буюк халқларимиз ўртасида мавжуд бўлган ва тинчликка кўмаклашаётган қалин дўстликни мустаҳкамлаш йўлида қўйилган яна бир қадамдир. Чунки тинчлик — цивилизацияни жуда бойитган халқларимизга йўл кўрсатиб турган ёрқин юлдуздир. Бизнинг мамлакатларимиз инсоният учун порлоқ келажак таъминланишини истайди. Биз одамлар қаерда бўлмасин даҳшат ва хавотирликда қийналмасликларини хоҳлаймиз.

Ҳар бир идеал ишончни, меҳнат ва қурбонларни талаб этади. Совет халқи ўзининг янги давлатини барпо этганида ва кейинчалик у фашист босқинчиларидан ўз мустақиллигини ҳимоя қилганида бу халқ нақадар катта қурбонлар берганлигини дунё билади. Сизлар яқиндагина фашизм устидан қозонилган Ғалабанинг 40 йиллигини нишонладингиз. Икки йилдан кейин сизлар Октябрь революциясининг 70 йиллигини байрам қиласизлар. Биз Ҳиндистонда бу йил Ҳиндистон миллий конгрессининг юз йиллигини нишонлаймиз, Ҳиндистон миллий конгресси озодлигимиз йўлидаги курашга бошчилик қилган эди. Сизларнинг халқингиз тарихий жангларда ўз сафларида кўпдан-кўп қаҳрамонларни етиштирди. Биз империализмга қарши куч ишлатмай гражданлик қаршилиги қуроли билан курашган пайтда бизнинг Ҳиндистонда ҳам худди шундай бўлган эди. Халқимиз янги Ҳиндистонни барпо этиш ва бирлигимизни мустаҳкамлаш жараёнида мислсиз қийинчиликларни бошидан кечирди.

Мен Индира Ганди хоним тўғрисида айтган сўзларингиздан ҳаяжонландим. У Ҳиндистон халқи бахт-саодати йўлида яшади ва меҳнат қилди, лекин у бошқа мамлакатлар халқларининг тақдири билан ҳам яшади. Унинг мақсади ўз имкониятларини рўёбга чиқариб, яхшироқ дунёни барпо этишда ўз ролини ўйнай оладиган Ҳиндистонни вужудга келтиришдан иборат эди. Миллионлаб кишилар уни қизғин севарди, аммо баъзилар муросасиз бўлиб қолаверди. Унинг вафоти нафратга асосланган зўравонлик инсониятнинг асосий душманларидан бири эканлигини доим эслатиб туради. Унинг вафоти мустаҳкам илдиз отган жаҳолат ва эскича фикрлаш тарзи янги тузумга солаётган хавф-хатарни ҳам таъкидлайди.

Совет халқининг тинчлик ишига содиқлиги унинг идеалларидан келиб чиқади, шунингдек бошқа биронта халқ урушдан шу қадар кулфат чекмаганлиги билан изоҳланади. Биз, Ҳиндистондагилар ҳам тинчлик ишига астойдил содиқмиз, чунки бизнинг яхши турмушга бўлган барча умидларимиз тинчлик билан боғланган. Маҳатма Ганди, Жавоҳарлал Неру ва Индира Гандидан илҳомланиб, биз феодализм ва империалистик ҳукмронлик асрлар мобайнида халқимиз елкасига ортган оғир юкни улоқтириб ташлаш учун куч-ғайрат сарфламоқдамиз .Биз социализм ва адолатли социал тузум ишига содиқмиз. Ҳиндистон мустақилликни курашиб қўлга киритган вақтдан буён экономикани ривожлантириш соҳасида жуда катта муваффақиятларга эришди. Биз дон етиштиришда ўзимизни-ўзимиз тўла таъминлайдиган бўлиб қолдик ва замонавий саноат жамиятига асос солдик. Биз олимларимиз ҳамда техник мутахассисларимизнинг кўпгина илғор соҳалардаги ишлари билан ва бу ишлар замонавий тармоқларда қўлланилаётганлиги билан фахрланамиз. Биз яна ҳам анча тезроқ ҳар томонлама ривожланиш бўсағасида турибмиз.

Жавоҳарлал Неру билан Индира Ганди бизга кўрсатиб берган миллий ривожланиш йўли социал шароитларимизга жуда яхши мос келади. Бу йўлнинг тўғрилиги эришилган натижалар билан исботланди. Биз бундан буён ҳам ўз кучимизга таяниш потенциалини яратиш йўлидан бораверамиз, ривожланиш жараёнида давлат секторига энг муҳим ролни ажратиб, аввало халқ эҳтиёжлари тўғрисида ғамхўрлик қиламиз. Биз қишлоқ хўжалигини, энергетика, транспорт ва алоқани ривожлантириш ҳамда мустаҳкамлаш юзасидан катта-катта программаларни амалга оширишга киришиб, қишлоқ аҳолимиз оммаси учун янги иш жойларини вужудга келтирмоқдамиз ва халқимизнинг бунёдкорлик потенциалидан фойдаланиш учун янада тўлиқроқ имкониятларни таъминламоқдамиз. Инсонни камол топтириш ҳамда жамиятни ривожлантириш каби ҳаётий муҳим соҳада биз маориф ва соғлиқни сақлашга тобора кўпроқ эътибор бермоқдамиз.

Бу жараён асосан халқимизнинг куч-ғайрати билан амалга оширилмоқда. Аммо бизга дўстлар ёрдам бермоқдалар, албатта. Бизнинг иқтисодий ривожланишимизга Совет Иттифоқи бераётган муҳим ва принципиал мадад учун астойдил миннатдормиз. Биз шу ҳамкорликни тез кенгайтиришга интилмоқдамиз. Биз савдо ва иқтисодий алоқаларни мамлакатларимизнинг эҳтиёжларини, экономикаларининг чекланиши ва потенциалини ҳисобга олиб, барқарор ва узоқ муддатли ривожлантиришдан манфаатдормиз. Ҳамкорликнинг янги соҳалари ва механизмларини вужудга келтириш зарур. Иқтисодий, илмий ва маданий ҳамкорлик имкониятлари ғоят катта. Совет Иттифоқи билан Ҳиндистоннинг космосга чиққан космонавтлари халқларимиз ҳамкорлигидаги янги даврнинг даракчилари бўлишди.

Совет Иттифоқи билан дўстлиқ ва ҳамкорлик ташқи сиёсатимизнинг ажралмас қисмидир. Халқимиз совет халқини ўз дўсти деб ҳисоблайди. Биз учун қийин пайтда совет халқи ҳамиша ёнма-ён бўлди. Кейинги ўттиз йил мобайнида кўп жиҳатдан иккала мамлакат раҳбарларининг зўр куч-ғайратлари ва улар ўтказаётган олисни кўзловчи сиёсат туфайли Ҳиндистон билан Совет Иттифоқи ўртасида ажойиб муносабатлар таркиб топди. Жавоҳарлал Неру асос солган анъанани (Ҳиндистоннинг кейинги ҳукуматлари ҳам ана шу анъана руҳида иш кўриб келган эди), мамлакатларимиз яхшироқ дунёни барпо этиш учун, биргаликда кураша олишлари учун фикрлашувлар ва баҳоларни ўртоқлашиш анъанасини давом эттириш мақсадида бу ерга келдим. Тинчлик, дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги 1971 йилги шартнома бизнинг ўзаро чуқур ҳурматимизни ифода этади ва тинчлик ишига хизмат қилади. Жаноб олийлари, Сиз жаҳон тарихининг ғоят муҳим босқичларидан бирида юксак лавозимингизни эгаллаган вақтингизда Сиз билан учрашиш шарафига муяссар бўлган эдим. Сиз Ҳиндистон тўғрисида ва шахсан Сиз Ҳиндистон-Совет муносабатларига қандай катта аҳамият бераётганлигингиз ҳақида айтган тўлқинлантирувчи сўзларингизни яхши эслаб қолдим. Бугун кундузи ўртамизда самарали фикрлашув бўлиб ўтди. Эртага суҳбатимиз давом эттирилишини сабрсизлик билан кутаман. Яқин вақт ичида Сизни Ҳиндистонда табриклашимизга имкон берасиз деб умид қиламиз.

Бизнинг ядро асримизда тинчлик — Ер юзидаги барча халқларнинг энг эзгу орзусидир. Айни вақтда ҳали ҳеч қачон тарихда тинчликка таҳдид шу қадар катта бўлмаган эди. Бу таҳдидни «хавфсизлик» йўлида яратилаётган ўша қурол вужудга келтирмоқда. Қурол-яроғларнинг запаслари тобора кўпаймоқда. Жаҳон жамоатчилиги ядро қуроли қисқартирилиши ва тугатилишини қатъий талаб қилиб чиқаётганлиги умид бахш этади. Қуролсизланиш ишидаги масъулият юки ядро қуролига эга бўлган давлатлар зиммасидадир. Аммо бошқа мамлакатлар четда туришлари мумкинми? Бошқа ҳар қандай урушга қараганда ядро уруши ҳаммани бир аҳволга солиб қўяди ва у барчага ҳалокат келтиради. Ядро ажали паспорт суриштирмайди. Унинг учун миллат ҳам, шунингдек ҳаётнинг ўзи ҳам барибир. Ядро қуролидан мустаҳкам мудофаа қилиш мумкин бўлмаганидек, ядро урушида ҳам ғолиблар бўлиши мумкин эмас.

Ҳиндистон ва қўшилмаган мамлакатлар ҳамжамиятининг бошқа аъзолари барча давлатларни ядро қуроли ишлатишни ёки уни ишлатиш билан таҳдид қилишни тақиқлашга, қуролнинг барча синовларини тўхтатиб қўйишга, қурол синовларини ҳар жиҳатдан тақиқлаш тўғрисидаги шартнома тузишга ҳаракат қилишга, ядро қуролини ва ҳарбий мақсадлардаги парчаланувчи материалларни ишлаб чиқармасликка ҳамда химиявий, биологик ва космик қурол синовларининг, уларни ишлаб чиқариш ва жойлаштиришнинг олдини олишга тинимсиз даъват этиб келмоқдалар. Биз қўшилмаган мамлакатларнинг 1983 йил Деҳлида Индира Ганди раислигида олий даражада бўлиб ўтган кенгашида шундай даъват билан мурожаат қилган эдик. Яқинда олти мамлакатнинг давлат ва ҳукумат бошлиқлари Деҳли декларациясида шу даъватни такрорладилар.

Совет Иттифоқи бу даъватга дарҳол ва ижобий жавоб қайтарганлигидан хурсандмиз. Биз шахсан Сиз олға сурган турли ташаббусларни табриклаймиз. Сарфлаётган куч-ғайратларингизда муваффақиятга эришувингизни чин қалбдан тилаймиз. СССР билан АҚШ ўртасида қуролсизланишга бағишланган музокаралар Женевада яна бошланганлигини ва ҳар иккала давлат ишни ядро қуролини батамом тугатиш сари олиб боришга азму қарор берганлиги тўғрисидаги баёнотларини табриклаймиз.

Ялпи тинчлик ва регионлардаги осойишта вазият бир-бири билан чамбарчас боғлиқ. Регионлардаги можаролар ҳайрон қоларли даражада тезлиқ билан жаҳон миқёсидаги можароларга айланиб кетиши мумкин. Биз, Ҳиндистондагилар, бизга чегарадош районлардаги ва бутун Ҳинд океани ҳавзасидаги вазият тобора ҳарбийлаштирилаётганлигидан жиддий хавотирдамиз. Биз қаерда бўлмасин ташқаридан ҳар қандай интервенция ва аралашув ҳаракатларига қарши чиқамиз.

Биз қўшниларимиз билан умуман регионда тинчлик ва ҳамкорликни мустаҳкамлаш масалаларини муҳокама қилишга киришдик. Жанубий Осиё мамлакатларининг регионал ҳамкорлигини ташкил этиш регионимиздаги мамлакатлар ўртасида ўзаро манфаатли яхши муносабатларни ўрнатишга ёрдам беришига интилмоқдамиз.

Бошқа регионлардаги мавжуд кескинлик ҳаммамизни жиддий ташвишга солмасдан қола олмайди: фаластинликлар ҳанузгача қонуний ҳуқуқларидан маҳрум этилган, Жанубий Африка республикаси африкалик халқларга қарши қўпол апартеид ва агрессия сиёсатини ўтказиб келмоқда, намибияликлар ўз ҳуқуқларидан маҳрум бўлган, Лотин Америкасидаги ҳукуматларнинг фаолиятини барбод этиш учун уриниб кўрилмоқда, Жануби-Ғарбий ва Жануби-Шарқий Осиёда қуролли можаролар тўхтамаяпти.

Ҳеч қайсимиз ўз халқларимизнинг манфаатларини ҳимоя қила туриб инсоният олдидаги бурчига хилоф иш қила олмаймиз. Географик жиҳатдан халқларимиз қандай тусда бўлишидан қатъи назар пировард натижада бу ёруғ жаҳонда биз ҳаммамиз одамларнинг ягона оиласимиз. Ҳиндистон-Совет дўстлиги ҳам одамларнинг айни мана шу бирлигига хизмат қилиши лозим.

Жаноби олийлари, хонимлар ва жаноблар:

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари Михаил Сергеевич Горбачев жаноби олийларининг соғлиғи ва муваффақиятлари учун!

Раиса Горбачева хонимнинг соғлиғи учун!

Улуғ совет халқининг янада равнақ топиши ва тараққий этиши учун!

Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон ўртасида мустаҳкамланиб бораётган дўстлик ва ҳамкорлик учун!

Бутун дунёда тинчлик учун ва инсониятни даҳшатдан халос этиш учун! — қадаҳ кўтаришни таклиф этишга ижозат бергайсиз.

* * *

М. С. Горбачев ва Р. Ганди нутқлари зўр эътибор бериб тингланди ва қарсаклар билан кутиб олинди.

Зиёфат самимий. дўстона вазиятда ўтди.

(ТАСС).

ДЎСТОНА УЧРАШУВ

(Боши 1-бетда).

Л. Сото; МХРП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, МХРП Марказий Комитети секретари Д. Моломжамц, МХРП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, МХРП Марказий Комитетининг секретари Д. Гомбожав; ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ПБИП Марказий Комитетининг секретари К. Барчиковский; РКП Марказий Комитети Сиёсий ижроия комитетининг аъзоси, РКП Марказий Комитетининг секретари И. Вердец, РКП Марказий Комитети Сиёсий ижроия комитети аъзолигига кандидат, РСР ҳукумати бош министрининг ўринбосари, РСРнинг Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашидаги доимий вакили И. Тоту; ЧКП Марказий Комитети президиумининг аъзоси, Марказий Комитет секретари М. Якеш иштирок этдилар.

Совет томонидан КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари Н. И. Рижков, КПСС Марказий Комитетининг секретари К. В. Русаков қатнашдилар.

М. С. Горбачев ўз нутқида кенгаш ишини юқори баҳолади, қардош партиялар Марказий Комитетлари экономика масалалари билан шуғулланувчи секретарлари учрашувининг катта аҳамиятини уқтириб ўтди. У 1984 йилда Москвада олий даражада бўлиб ўтган иқтисодий кенгаш қарорларини амалга ошириш муҳимлигини таъкидлади. Социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг социал ва хўжалик муваффақиятларига эътибор қаратилди. Шу билан бирга ҳозирги оширилган талаблар ва чигаллашган халқаро вазият муносабати билан социалистик иқтисодий интеграция резервларидан янада чуқур фойдаланиш зарурлиги уқтирилди. Фан-техника тараққиётини ривожлантириш ҳамда ишлаб чиқариш кооперацияси ва ихтисослашувини чуқурлаштириш муҳимлиги таъкидланди.

Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши мамлакатлари ўзларининг социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштириш, меҳнаткашларнинг фаровонлигини анча ошириш учун зарур нарсаларнинг ҳаммасига эга эканликлари қайд этилди.

М. С. Горбачев Совет Иттифоқининг социал-иқтисодий тараққиёти йўллари тўғрисидаги баъзи мулоҳазаларини айтиб ўтди. КПСС Марказий Комитети сўнгги Пленумлари қарорларининг мақсади ва маъносини тушунтириб берди, партия XXVII съездига қандай тайёргарлик кўрилаётганлиги ҳақида гапирди.

Ҳозир бўлганлар номидан ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ГБСП Марказий Комитетининг секретари Г. Миттаг жавоб нутқи сўзлади. У дилкаш суҳбат учун КПСС Марказий Комитетига ва шахсан М. С. Горбачевга миннатдорчилик билдирди, Марказий Комитет секретарларининг кенгашидан мамнуният изҳор этди.

М. С. Горбачевнинг қардош партиялар Марказий Комитетларининг секретарлари билан учрашуви самимий, дўстона вазиятда ўтди.

(ТАСС).

ҲУШЁРЛИК—ҲАЁТ НОРМАСИ

«Тошкент трактор заводи» бирлашмаси 26-механика-йиғув цехи коммунистлари, ишчилари 22 май куни бўлиб ўтган очиқ партия йиғилишида худди шундай дедилар. Йиғилиш қатнашчилари КПСС Марказий Комитетининг «Ичкиликбозлик ва алкоголизмни бартараф этиш чоралари тўғрисида»ги қарорини бажариш юзасидан цех партия ташкилотининг вазифаларини муҳокама қилдилар.

Завод коммунистлари, барча ишчилари КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Советининг ичкиликбозлик каби хавфли социал иллатни таг-туги билан тугатишга қаратилган қарорларини ва СССР Олий Совети Президиумининг Фармонини қизғин маъқуллаб кутиб олганликлари йиғилишда таъкидлаб ўтилди. Партия ва жамоат ташкилотларининг ташкилотчилик ва ғоявий-сиёсий ишлари кучайтирилганлиги туфайли заводда беш йиллик бошидан буён прогуллар сони 3,5 баравар, жамоат тартибини бузиш ҳоллари деярли беш баравар камайди. Бунда цех партия ташкилотининг ҳам роли катта бўлди.

Бироқ йиғилишда сўзга чиққан майда чўян деталлар участкасининг бригадири А. Мамиров, слесарь А. Апекишев, слесарь, цех комсомол бюросининг аъзоси А. Турсунов ва бошқалар хотиржамликка берилиш мумкин эмаслигини таъкидлаб ўтдилар. Шу йилнинг тўрт ойи давомида цехда ўн бир киши прогул қилди, уларнинг айби билан 33 киши куни йўқотилди. Меҳнат интизомини бузувчиларгина эмас, прогул қилмасалар ҳам, алкоголли ичимликларни суиистеъмол қилиб цехга бош оғриғи билан келаётганлар ҳам ишлаб чиқаришга зарар етказмоқдалар. Бундай кишиларда меҳнат унумдорлиги ва бажариладиган иш сифати пасайиб кетади. Уларнинг айби билан кўпинча ускуналар, асбоблар синиб қолмоқда, материаллар бузилмоқда. Бундай кишилардан умумий иш, бутун коллектив зарар кўрмоқда.

Ичкиликбозларга нисбатан фақат тарбиявий чоралар кўрибгина қолмай, қаттиқ маъмурий чораларни ҳам кўришни йиғилиш қатнашчилари талаб қилиб чиқдилар. Бу ўринда ишчиларнинг ўзлари ҳам, бригадалар ҳам кўп иш қилиши лозим. А. Мамиров ўз нутқида, шундай мисолни келтирди: фрезерчи Бикбулатов прогул қилди. Унинг бу ҳатти-ҳаракатини бригада муҳокама қилиб, икки ойга унинг меҳнатда иштирок этиш коэффициентини 0,5 гача камайтиришга, квартал мукофотидан тўла маҳрум этишга қарор қилди. Интизомни бузувчи бу сабоқни узоқ вақт ёддан чиқармайди.

Йиғилишда оилада ичкиликбознинг борлиги болалар учун ҳам ва бутун оиладагилар учун ҳам фожиа эканлиги ҳақида гапирилди. Одатда, ичкиликбозлик оиланинг бузилиб кетишига олиб келади. Афсуски бундай ҳоллар юз бериб турибди.

— Орамизда ичкиликбозлар ва алкоголиклар бўлмаганда эди, кўпгина оилалар енгил нафас олган, қанчадан қанча болаларнинг чеҳрасида табассум пайдо бўлган бўлур эди,— деди цех партгруппаси ташкилотчиси, пармаловчи Р. Муслимова.— Биз кураш олиб боришимиз лозим бўлган инсоний омил, асосий резерв ана шундан иборат.

Йиғилишда ёшлар тарбиясига алоҳида эътибор берилди, цехда эса ёшлар 200 кишидан ҳам кўп. Улар орасида ишлаб чиқариш илғорлари зарбдорлар бор. Бироқ, асосли равишда ичкиликбоз ва прогулчи, деб аталаётганлар ҳам бор. Коммунистлар ёшлар билан иш олиб боришда кўпроқ маҳорат кўрсатиш, бўш вақтни қандай ўтказиш масалалари билан чуқурроқ шуғулланиш, ётоқхоналар ёнида спорт майдончалари, уй-жой микрорайонида эса маданият саройи қурилишини тезлаштириш, дам олиш зонасини кенгайтириш зарурлиги тўғрисида гапирдилар.

Цех коммунистлари қабул қилган қарорда ичкиликбозлик ва алкоголизмга қарши курашни кучайтиришнинг, меҳнат ва ишлаб чиқариш интизомини мустаҳкамлашнинг конкрет тадбирлари белгиланган. Бу тадбирларни амалга ошириш умумий ишдир. Бироқ, бу аввало ичкиликбозлик иллатига қарши курашда муросасиз бўлиш намуналарини кўрсатиши, ичкиликбозликни бартараф қилишда актив позицияда туриши лозим бўлган коммунистларнинг ишидир.

Йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари И. Б. Усмонхўжаев нутқ сўзлади.

(ЎзТАГ).

● ЧИРЧИҚ трансформатор заводи ишлаб чиқараётган маҳсулотлари фақат Иттифоқимиздагина эмас, чет элларда ҳам катта шуҳрат қозонган. Ушбу суратда завод йиғув цехининг илғор ишчиларидан Анатолий Кадников ва Александр Черкашинларни кўриб турибсиз. Улар нормани доим ошиғи билан бажариб, корхона коллективи ютуқларига муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

А. Тўраев фотоси.

МЕТАЛЛ — ДАВЛАТГА

1985 ЙИЛНИНГ МАЙ ОЙИДА МЕТАЛЛОЛОМ ТАЙЁРЛАШ ПЛАНИНИНГ БАЖАРИЛИШИ ҲАҚИДА (22 МАЙГАЧА ОЙЛИК ПЛАНГА НИСБАТАН ПРОЦЕНТ ҲИСОБИДА)

МАЪЛУМОТ

(Биринчи устун — қора металл, иккинчи устун — рангли металл)

Шаҳарлар:		
Наримонов	58,0	112,4
Ангрен	53,1	38,4
Янгиобод	50,0	—
Чирчиқ	48,6	32,8
Олмалиқ	48,3	45,6
Бекобод	46,5	62,2
Оҳангарон	44,8	13,3
Янгийўл	44,6	51,3

Районлар:		
Ўрта Чирчиқ	56,6	22,7
Бўстонлиқ	47,6	22,8
Тошкент	43,6	25,7
Янгийўл	42,2	75,4
Оққўрғон	41,9	31,8
Оржоникидзе	41,2	17,4
Бекобод	40,2	—
Ғалаба	40,0	11,4
Калинин	39,2	45,7
Паркент	35,2	60,0
Оҳангарон	34,2	45,4
Бўка	33,5	34,6
Пискент	28,4	14,2
Коммунистик	23,8	30,0
Чиноз	22,6	9,3
Область бўйича:	45,3	43,6

Келтирилган маълумотдан кўриниб турибдики, май ойида металлолом тайёрлаш қониқарсиз давом этмоқда. «Чирчиксельмаш», Ғазалкентдаги консерва, Олмалиқдаги рўзғор химияси, 6-ғишт заводлари, Янгийўлдаги биохимия, Тўйтепа металл конструкциялари заводлари, Тошкент ГРЭСи, «Ташзаготхлопкопром», «Ташоблсельхозтехника» бирлашмаларининг .район корхоналари металлолом топшириш ишини суст олиб бормоқдалар.

Корхона, ташкилот, муассасаларнинг раҳбарлари металлолом топшириш суръатларини ошириш мақсадида шошилинч чоралар кўришлари ва май ойининг қолган кунларида ойлик ҳамда 1985 йилнинг беш ойлик топшириқларининг бажарилишига эришишлари лозим.

ҚИШЛОҚҚА МАЛАКАЛИ КАДРЛАР

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ XVI ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

ИШЛАБ ЧИҚАРИШ бригадалари, бўлимлар, чорвачилик комплекслари, хўжаликлар ва агросаноат системасини юқори малакали раҳбар кадрлар ҳамда мутахассислар билан таъминлаш қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ривожлантиришнинг муҳим омилларидан ҳисобланади. Шу боисдан ҳам партия ва ҳукуматимиз бу масалага доимо жиддий эътибор бериб келмоқда. Ўрта бўғин кадрлар малакаси ва масъулиятини ошириш чора-тадбирларини кўрмоқда. Бу жиҳатдан КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг агросаноат комплекслари системасининг раҳбар кадрлари ва мутахассислари малакасини оширишни келгусида янада такомиллаштириш юзасидан қабул қилган қарори муҳим аҳамиятга эгадир. Ўтган давр мобайнида ана шу асосда областимизда ҳам планли равишда иш олиб борилиб, бирмунча тадбир амалга оширилди. Партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари ўрта бўғин раҳбар кадрлар ва мутахассисларнинг ўз соҳаларини пухта ўзлаштиришлари, вазифаларини бекаму кўст бажариш учун куч-ғайратларини тўла сафарбар қилишлари ва уларнинг муайян билимларга эга бўлишлари учун изчил ғамхўрлик кўрсатмоқдалар. Натижада ўрта бўғин кадрлари ўзларига билдирилган ишончни оқлаб, турли касб эгалари қаторида самарали меҳнат қилиб келишмоқда. Шу билан бир қаторда улар ўзларини ташаббускор ва омма тарбиячиси сифатида ҳам кўрсатмоқдалар. Масалан, Янгийўл, Ўрта Чирчиқ, Тошкент районларида коллектив ишончини қозонган бундай кадрлар кўпчиликни ташкил этади.

Шунингдек, Чиноз районидаги «Чиноз» наслчилик совхоз-техникуми, Янгийўл районидаги «Коммунизм», Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли, Тошкент районидаги «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги», Оржоникидзе районидаги Ленин номли, Пискент районидаги «Гулистон» колхозларида меҳнат қилаётган ўрта бўғин кадрлари ҳам намуна кўрсатиб ишламоқдалар.

Ўрта бўғин кадрларини тайёрлашда Тошкент қишлоқ хўжалик техникуми, академик Р. Р. Шредер номидаги боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий ишлаб чиқариш бирлашмасининг Р. Мусамуҳамедов номидаги мева-сабзавотчилик техникуми, Тошкент ҳисоб-бухгалтерия, Н. Маннонов номидаги пахтачилик техникумлари, Бўка қишлоқ хўжалигини механизациялаш техникуми, «Чиноз», Тошкент паррандачилик совхоз-техникумларида 16 ихтисослик бўйича 7530 киши ўқимоқда.

Кадрлар малакасини оширишда сиртқи ўқув формаси ҳам катта аҳамиятга эга бўлмоқда. Жумладан, республика сиртқи қишлоқ хўжалиги техникумлари ва Тошкент паррандачилик совхоз-техникумида айни пайтларда бригадирлар, бўлим бошлиқлари, ферма мудирлари ,давлат паррандачилик фабрикалари ва ихтисослашган агросаноат комплекслари зоотехник-паррандабоқарларидан 2750 киши ўз билимини оширмоқда. Улар ҳадемай ишлаб чиқаришга йўлланма оладилар ва халқ хўжалигини ривожлантиришга ўз ҳиссаларини қўшадилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг қарорига мувофиқ областимиздаги мева-сабзавотчилик техникуми базасида қишлоқ хўжалигини бошқариш мактаби ташкил қилинди. Бу мактаб зиммасига ўрта махсус маълумотли бригадирлар, звено бошлиқлари, ферма ва комплекслар мудирлари, бўлимлар ва ишлаб чиқариш участкалари бошқарувчиларини тайёрлаш вазифаси юклатилди.

Ўқув жараёнида тингловчилар онгида марксча-ленинча дунёқарашни шакллантириш, касб маҳорати сирларини ўргатиш ишлари амалга оширилади. Шу тариқа тингловчилар ишлаб чиқариш технологиясини пухта ўзлаштириб борадилар. Меҳнатни иқтисодий ва илмий асосда ташкил қилиш, бошқаришнинг форма ва методларини ўрганадилар. Айни вақтда янгиликлар ташаббускори бўлиш, меҳнаткашлар оммасига етакчилик қилиш, партия ва ҳукуматимиз чақириқларига ҳозиржавоб бўлиш каби фазилатларни ўзларида мужассамлантирадилар. Бунинг учун бошқарув мактабида барча зарур шарт-шароитлар муҳайё этилган. Назарий машғулотлар замонавий қишлоқ хўжалик техникалари, транспорт воситалари ва бошқа кўргазмали қуроллар билан жиҳозланган фан кабинетлари ва лабораторияларида олиб борилмоқда.

Мактаб коллективига таълим-тарбия ишларини ривожлантиришда САМИС, САИМЭ олимлари, область ва район қишлоқ хўжалик органлари бош мутахассислари, илғор хўжаликлар агросаноат бирлашмалари вакиллари яқиндан ёрдам бермоқдалар. Бундан ташқари вақти-вақти билан ўтказилаётган илғор коллективлар тажрибасини ўрганишга бағишланган конференциялар ҳам ўқитиш самарасини оширмоқда.

Тингловчилар бошқарув мактабида уч ой давомида ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда таълим олгандан сўнг юқори рентабелли илғор хўжаликларга, хўжаликлараро корхона ва бирлашмаларга бориб назарий билимларини амалий жиҳатдан мустаҳкамламоқдалар. Практикантлар тажрибали раҳбарлар ва мутахассисларга бириктириб қўйилади. Улар практика муддати тугагач тингловчиларнинг касбга лаёқати ва эътиқоди ҳақида ёзма жавоб ҳамда ҳисобот ёзиб юборадилар. Шундан сўнг ўқув планларини бажариб бўлган тингловчилар курс ишлари ёқлайдилар. Имтиҳондан муваффақиятли ўтиб, махсус гувоҳномага эга бўлгач, улар иш билан таъминланиши учун область қишлоқ хўжалиги бошқармаси ихтиёрига юбориладилар. Жумладан, 1983-1984 ўқув йилида қишлоқ хўжалигини бошқариш область мактаби ҳамда малака ошириш мактабини 146 нафар тингловчи битириб, ишлаб чиқаришга йўлланма олди. Бугунги кунда улар назарий билимларини ҳаётга тадбиқ этиб, турли соҳаларда раҳбарлик ишларини олиб боришяпти.

Ишлаб чиқаришда малакали ва интизомли, ташаббускор ва талабчан ўрта бўғин кадрлар ролини янада ошириш, уларнинг унумли ишлашлари, ўз лаёқатларини тўла юзага чиқаришлари учун зарур шарт-шароитларни яратиб бериш бундан кейин ҳам давримизнинг муҳим долзарб талабларидан бири бўлиб қолаверади. Бу соҳадаги ишларни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVI ва XIX пленумлари қарорлари асосида ташкил этиш ғоят муҳимдир.

Р. ЗУФАРОВ,
Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги республика ўқув методика кабинетининг катта методисти.

ИЧКИЛИКБОЗЛИК—ЖАМИЯТИМИЗГА ЁТ ИЛЛАТ

ВИЖДОН ЙЎЛ ҚЎЙДИМИ?

КПСС Марказий Комитетининг «Ичкиликбозлик ва алкоголизмни бартараф этиш тадбирлари тўғрисида»ги қарори жамиятимиз кишиларини бу ярамас иллатдан халос этишда қўйилган муҳим воқеа бўлди. Чунки, ичкиликбозлик ўнлаб, юзлаб, минглаб одамларнинг ҳаётига раҳна солаётибди, бевақт дунёдан кўз юмишига сабаб бўлмоқда. Мен бу ерда маст шоферлар содир қилаётган автотранспорт ҳодисаларини назарда тутяпман.

Спиртли ичимликлар ичиб машина бошқаришга қарши кураш чоралари тобора кучайтирилаётган бўлишига қарамай, ҳамон бунга чек қўйилганича йўқ, кўча ва йўлларимизда ҳануз маст шоферлар учраб турибди. Бундай тартиббузарлар орасида, педагоглар бўлиши кишини афсуслантиради. Чунки ўқитувчи — келажак алод тарбиячиси, демак, келажак уларнинг, аниқроғи, улар тарбиялаётган ўғил ва қизларнинг қўлида. Хўш, мамлакатимизда халқ маорифига жиддий эътибор берилаётган, мактаб ислоҳоти амалга оширилаётган айни бир пайтда спиртли ичимлик ичиб машина бошқаришни ўзига эп кўрган педагогга нисбатан нима дейиш мумкин? Ахир наҳот у қилаётган бу иши қўпол қоидабузарлик эканини, бир-икки соатнинг ичида эса жиноятга айланиши мумкинлигини тушуниб етмаса?!

Мен ўқитувчилар ҳақида бунчалик куйиб-пишиб гапиришимга бир воқеа сабаб бўлди. Бу воқеада фақат маст шофер-ўқитувчи эмас, балки унинг атрофидаги ўнлаб бошқа педагоглар ҳам иштирок этади.

...Кеч соат 21 да йўл-патруль хизмати катта инспектори, милиция катта лейтенанти Т. Абдуқодиров Чинободдан Улуғбек посёлкаси томон келаётган Г 88—64 ТШ номерли «Жигули»ни тўхтатди. Бекордан бекорга тўхтатгани йўқ — машинанинг юриши, ҳайдовчининг «бошқариши» унда қандайдир шубҳа уйғотди: касб маҳорати, тажрибаси шуни «маълум» қилди.

Ҳа, ички сезги уни алдамаган экан. Ҳайдовчи Шермат Тешабоевнинг оғзидан ароқ ҳиди келарди. Бироқ Тешабоев буни тан олмади, «ичмаганман» деб туриб олди. Ҳатто кейин тўлдирилган протоколга ҳам «Мен спиртли ичимлик ичмаганман» деб ёзди. Лекин медицина экспертизаси ичган деб хулоса берди.

Мен бу эпизодда раҳбар педагог одамнинг ёлғон гапирганини, ёлғон гапиришга виждони йўл қўйганини таъкидламоқчиман. Минг афсуски, Ш. Тешабоев илмий бўлим мудири бўлиб ишлаётган Оржоникидзе районидаги 39-умумий таълим политехника-меҳнат мактабида ёлғон гапирадиган бошқа ўқитувчилар ҳам бор экан. Улар зўр бериб, илмий бўлим мудирини муҳофаза қилишга уриниб, ГАИга хат йўллашибди. Мана улардан қисқа кўчирмалар: «Мен Мирабзалова Ёқут 1951—1961 йилларда Ш. Тешабоев билан бир синфда ўқиганман, 1967 йилдан буён эса бирга ишлаймиз. У сира спиртли ичимлик ичмаган»... «Мен Қодиров Тўхта Ш. Тешабоевни мактабда ўқитганман, 18 йилдан бери бирга ишлаяпмиз. У спиртли ичимлик ичмайди». Ўқитувчилар Шукур Пўлатов, Раъно Абдуазимовалар ҳам уни шу тариқа ҳимоя қилмоқчи бўладилар.

Бунинг устига, ГАИдан мактаб маъмурияти номига ёзилган хатга юборилган, мактаб директори М. Қаҳҳорхўжаева имзо қўйган жавобда ҳам худди ана шу кайфият ҳукмрон. Айбдор қаттиқ жазоланиш ўрнига кўкка кўтариб мақталади. «Касаллиги туфайли анчадан буён ичмаслиги» таъкидланади. Шу билан бирга Тешабоевнинг «бундай ҳолни иккинчи марта такрорламасликка сўз бергани», унга «огоҳлантириш берилгани» хабар қилинади. Демак, Тешабоев ниҳоят ичганини тан олибди — рост гапирибди. Лекин нега ўқитувчилар ёлғон гапиришяпти? Нега унга жиддий танбеҳ бериш ўрнига ҳимоя қилишяпти? Шу нарса, шу саволлар бизни ташвишлантиради, ўйлантиради....

С. АЗАМАТОВ,
Оржоникидзе район Давлат автомобиль инспекциясининг бошлиғи, милиция капитани.

УМР ЭГОВИ

Шу кунларда ким билан суҳбатлашманг, партия ва ҳукуматимизнинг алкоголизмни бартараф этиш тадбирлари тўғрисидаги қарорининг айни ҳаётий эканлигини, уни халқимиз жуда катта мамнуният билан кутиб олганлигини эътироф этади. Яқинда Қорақамиш массивида истиқомат қиладиган 80 ёшли табаррук отахон Рашид Ражабов билан гурунглашиб ўтирдик. Гап ана шу хусусда бораркан, нуроний кексанинг чеҳраси сўлғинлашди, кўзлари хира тортди. Кейин у оғир уҳ тортиб, ичкиликбозлик ёлғиз ўғлини ҳалокатга мубтало қилганлигини афсусланиб гапириб берди.

— Даволашга кечиккан эканмиз, жигари қуриб қолган экан, — деди у. — Барака топгур келиним не-не азобларга чидамади дейсиз. Тўртта неварамни айтмайсизми, отаси уйга келса, кўзлари жовдираб турадиган, саросимага тушадиган бўлиб қолишганди. Ҳаммаси ароқ туфайли эди. Ичкиликбозлик охири умрига завол бўлди...

Ҳа, ароқ—умр эгови. У соғлом танга путур етказиши, ширин турмушни заҳарлаши аниқ. Шунинг учун ҳам партия корхона ва ташкилотларда, маҳалла-кўйларда, жамоат жойларида, ўқув муассасаларида тарбиявий ишларни кучайтириш, ҳамма ерда ичкиликбозликка қарши курашни авж олдиришни биринчи вазифалардан қилиб қўймоқда.

Биз, педагоглар бу талабларнинг моҳиятини яхши тушунамиз. Партия ва ҳукуматимиз кўрсатмаларида қайд этилганидек, ёш авлод тарбиясини янада яхшилаймиз. Педагогик коллективимизнинг яқинда ота-оналар билан ҳамкорликда бўлиб ўтган йиғилишида бу борада анча фикрлашиб, фойдали тадбирларни белгилаб олдик. Масалан, тарбиявий соатларда ичкиликнинг саломатликка зарари ҳақида ҳужжатли фильмлардан фойдаланишни режалаштирдик. Биз бундай дарсларга мутахассислар, шифокорларни ҳам таклиф этамиз. Мактабда физкультура-спорт ишлари кенг йўлга қўйилади. Ўқувчиларнинг дарсдан бўш вақтларида шуғулланадиган спорт тўгараклари сони кўпайди. Бадиий ҳаваскорлик, фото, тикувчилик тўгараклари иши ҳам кучайтирилди.

С. ИБРОҲИМОВ,
ветеран педагог.

С. СУЛТОНОВ,
Киров районидаги 70-мактаб ўқитувчиси.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

«ЧАЛА ҚУРИЛИШЛАР УЧУН КИМ ЖАВОБГАР?»

Газетанинг шу йил 20 февраль сонида юқоридаги сарлавҳа билан босилган мақолада «Ташоблсельстрой» тресги коллективининг фаолиятидаги камчиликлар танқид қилинган эди.

Мақолага Ўзбекистон ССР Қишлоқ қурилиши министрининг ўринбосари А. Н. Киреевдан жавоб олинди. Унда бундай дейилади: Ўзбекистон ССР Қишлоқ қурилиши министрлиги ушбу танқидий мақолани кўриб чиқиб, унда «Ташоблсельстрой» трести ишдаги камчиликлар тўғри танқид қилинган деб ҳисоблайди.

Мақола трестнинг кенгайтирилган советида ёрдамчи пудратчи ташкилотлар вакиллари иштирокида кўриб чиқилди. Трест чала қурилишларни камайтириш юзасидан тадбирлар ишлаб чиқди ва 1984 йилда фойдаланишга топширилмаган объектларни ишга тушириш бўйича аниқ чоралар белгиланди. Бу тадбирларда тугалланмаган қурилишлар ҳажмини йил охиригача 15,7 миллион сўмлик камайтириш назарда тутилади. Ишга туширилмаган объектларга трестнинг масъул ходимлари бириктиб қўйилди ва бу объектларда зарур бўлган моддий-техника ҳамда ишчи кучи ресурслари жамланди.

Шу йилнинг биринчи кварталида трест пландаги 2 миллион 484 минг сўмлик ўрнига 3 миллион 818 минг сўмлик товар қурилиш маҳсулотини ишга туширди. Жумладан, пландаги 3774 квадрат метр ўрнига, 4 минг квадрат метр саҳнли уй-жой бинолари фойдаланишга топширилди. Шунингдек ,«Янгиобод» совхозида 90 ,ўринли болалар боғчаси, Юбилей посёлкасида магазин қуриб битказилди.

Иш ҳақи фондининг ортиқча сарфланишига йўл қўйилганлиги, меҳнат унумдорлигини ошириш топшириқлари бажарилмаганлиги, меҳнатни ташкил этишни яхшилаш ва тугалланмаган қурилишларни камайтириш юзасидан зарур чоралар кўрмаганлиги учун трестнинг бош инженери З. З. Ҳасанов лавозимидан озод қилинди. «Ташоблсельстрой» трестининг 1984 йилдаги ишлаб чиқариш ва молия-хўжалик фаолияти якунлари бўйича министрлик баланс комиссиясининг қарорига мувофиқ трест бошқарувчиси Ф. Н. Сирожиддиновга қаттиқ виговор эълон қилинди. Шунингдек, баланс комиссиясининг қарорига мувофиқ трест бошқарувчисининг ўринбосарлари М. М. Гроховер ва А. К. Тўражонова ҳамда трест ишлаб чиқариш ва план бўлимлари бошлиқлари Л. П. Пляскина ва Л. Д. Затуринскаялар ҳам жазоландилар.

◆

«БАҲОНА ЭМАС, АМАЛИЙ ИШ БЎЛСИН»

Газетанинг шу йил 4 апрель сонида берилган шу сарлавҳали мақолада Бекобод шаҳарсозлик бошқармасининг қониқарсиз ишлаётганлиги танқид қилинган эди. Ушбу танқидий материал юзасидан Бекобод шаҳар партия комитетининг биринчи секретари О. Иброҳимов имзоси билан юборилган жавоб хатида мақолада баён этилган танқидий мулоҳазалар бошқарма очиқ партия йиғилишида муҳокама этилиб, тўғри деб топилганлиги қайд қилинади. Бошқарма коллективи томонидан планнинг бажарилмаслиги, меҳнат унумдорлигининг пастлиги, қурилиш таннархининг ошиб кетиши ва иш вақтининг йўқотилишига олиб келаётган бошқа сабаблар ҳам борлиги, жумладан, Гулистон, Ангрен, Наманган уйсозлик комбинатлари ва қурилиш индустрияси корхоналари йиғма темир-бетон конструкцияларини ўз вақтида етказиб бермаётганлиги ҳамда бу конструкцияларнинг сифати ёмонлиги айтилади. Очиқ партия йиғилишида коллектив фаолиятидаги камчиликларни бартараф этиш юзасидан аниқ тадбирлар белгиланганлиги қайд этилади.

ЧЕТ ЭЛ ЯНГИЛИКЛАРИ

КАТТА МУВАФФАҚИЯТ

БАЗЕЛЬ. (ТАСС). Бу ерда халқаро баҳорги Базель ярмаркаси Совет Иттифоқи куни ўтказилиши билан ниҳоясига етди.

Ярмарка комитети вакилларининг фикрича, бу йил совет павильони ғоят зўр муваффақият қозонди. Совет павильони баҳорги Базель ярмаркалари бутун тарихида энг катта ва ваколатли павильон бўлди. Ўн кун давомида ярмаркани ўн минглаб киши келиб кўрди. Улуғ Ватан урушида совет халқи қозонган Ғалабанинг 40 йиллигига, турли соҳаларда СССР эришган муваффақиятларга бағишланиб павильонда очилган фотовиставка катта қизиқиш уйғотди.

Ўзбекистон ва Латвия ССРга бағишланган бўлимлар павильон меҳмонларида зўр таассурот қолдирди. Павильоннинг заллари ҳамиша одамлар билан гавжум бўлди. Ўзбекистоннинг «Садо» вокал-чолғу ансамбли ва Рига политехника институтининг «Лиесма» студентлар ансамблининг концертлари томошабинларга манзур бўлди. Ҳақиқий ўзбек чойхонаси томошабинларни айниқса қизиқтирди.

Швейцария корхона эгалари иттифоқи чет эл виставкалари бўлимининг бошлиғи К. Бюхлер фикр-мулоҳазалар дафтарига «Ярмаркадаги совет павильони менда зўр таассурот қолдирди», деб ёзиб қўйди. Яна бир қуйидаги ёзувга кўзингиз тушади: «Совет иттифоқилик азиз дўстлар, сизларга муваффақиятлар ва тинч келажак ёр бўлсин». Ўзбекистон ССР бўлимидаги фикр-мулоҳазалар дафтарида «хушбўй чой, табассум ва хушмуомала учун катта раҳмат» деган сўзларни ўқийсиз.

ҚИТЪАЛАРДАН ДАРАКЛАР

◆ БУХАРЕСТ. Румыния пойтахтида Улуғ Ватан урушида совет халқи ғалабасининг 40 йиллигига бағишланган «Ер юзида ҳаёт учун кўрсатилган буюк жасорат» фотовиставкаси ўтказилмоқда.

ТАСС ташкил этган виставка экспозициясининг бўлимларида таниқли совет фронтчи фотомухбирларининг совет жангчилари жасоратлари тўғрисида, Москва, Ленинград, Сталинград, бошқа қаҳрамон шаҳарларнинг мардлиги, партизанлар ҳаракати, мамлакат ичкарисида совет кишиларининг фидокорона меҳнати тўғрисида, Европанинг фашистлар зулмидан озод этилиши ҳақида ҳикоя қилувчи ишлари қўйилган. Қизил Армиянинг Румынияни озод этиш учун олиб борган жангларини, Совет—Румыния қуролдошлиги бунёдга келишини эслатувчи фотосуратлар томошабинларда катта қизиқиш уйғотди. Фашизм устидан қозонилган Ғалабанинг 40 йиллиги СССРда байрам қилиниши тўғрисида ҳикоя қилувчи рангли суратлар алоҳида эътиборга сазовор бўлмоқда.

◆ ЛОНДОН. Лондон метрополитени ишчилари забастовка эълон қилдилар. Бунинг натижасида Англия пойтахтидаги ҳаракат издан чиқди. Лондон кўчаларида кўп километрли автомобиль «тиқинлари» вужудга келди, шаҳардаги бир қанча йўллар деярли тўсиб қўйилди.

◆ БАЙРУТ. Ўтган бир неча кун ичида Ливан ватанпарварлари қаршилик фронтининг жангчилари исроиллик босқинчилар ва уларнинг «Жанубий Ливан армияси» деб аталмиш қўғирчоқ режим армиясига мансуб ёлланган кишиларига қарши ўнтадан кўп жанговар операция ўтказдилар. Ливан матбуотининг хабарларига кўра, партизанларнинг ҳаракатлари натижасида агрессорларнинг аскарлари ва техникаси сезиларли талафотга учраган.

◆ ТОКИО. Японийдаги урушга қарши етакчи ташкилотлардан бири — Япония тинчлик комитетининг Осака шаҳрида ўтаётган навбатдаги 35-съездининг қатнашчилари Америка Хиросима ва Нагасаки шаҳарларини атом бомбардимони қилганлигининг 40 йиллигида Япония тинчликсевар кучларини жипслаштириш вазифаларини муҳокама қилмоқдалар. Съезд делегатлари ядро қуролини тақиқлаш учун халқаро конференция тайёрлаш борасида конкрет иш программасини ҳам ишлаб чиқмоқдалар, тинчлик учун курашнинг муҳим масалаларини муҳокама қилмоқдалар.

◆ ЯУНДЕ. Камерун пойтахтининг майдонлари ва кўчалари байрамона безатилган. Мамлакат миллий байрами — республика эълон этилган кунни ўн учинчи марта нишонламоқда. Яундеда ҳарбий парад ва намойиш бўлиб ўтди. Унда мамлакат президенти, парламент депутатлари, ҳукумат аъзолари, жамоатчилик вакиллари ҳозир бўлдилар.

Миллий байроқ тусидаги либос кийган мактаб ўқувчилари, студентлар, Камерун халқи демократик бирлашмаси ҳукмрон партиясининг аъзолари байрам колонналарида минбарлар олдидан ўтдилар.

(ТАСС).

ЭРОН-ИРОҚ МОЖАРОСИ

БАҒДОД. (ТАСС). Ироқнинг қирувчи бомбардимончи самолётлари Эроннинг Форс кўрфазида Харк ороли яқинда «катта денгиз нишонига» зарба бердилар, дейилади Ироқ бош ҳарбий қўмондонлигининг навбатдаги ахборотида. Ироқ авиацияси кейинги ҳафта ичида Эроннинг ўша жойдаги энг йирик нефть базасини қамал қилишни давом эттириб, орол томон кетаётган кемаларга уч марта ҳужум қилган.

НИКОСИЯ. (ТАСС). Эроннинг ИРНА ахборот агентлиги хабар қилишича, Эрон артиллерияси кейинги 24 соат ичида фронтнинг ғарбий ва жанубий участкаларида душманнинг олдинги позицияларига ва ҳарбий объектларига зарба берган. Ироқ томонидан 60 киши ўлган ва 100 дан кўпроқ киши ярадор бўлган. Душманнинг жанговар техникаси йўқ қилиб ташланган, алоқа йўллари бузилган.

ЯНГИ ҚОНЛИ ЖИНОЯТ

ДАМАШҚ. (ТАСС). Исроиллик сионистлар Тель-Авив босиб олган Ғаво секторида туб араб аҳолисига қарши қонли жиноят қилдилар. Секторнинг маъмурий марказига кираверишда Исроил қўшинлари ўрнатган контрол пунктида солдатлар маҳаллий аҳоли тушган машиналар колоннасига қарата ўт очдилар. Ваҳшийларча қилинган ҳужум чоғида араблардан 10 киши ярадор бўлди, шундан тўрт киши оғир жароҳатланди.

● ГФР. Гамбург сенати (ҳукумати)нинг қарорига мувофиқ шаҳардаги майдонлардан бирига немис ишчилар синфининг шонли фарзанди, оташин антифашист Эрнст Тельманнинг номи берилди. Бу коммунистлар, социал-демократлар, шаҳар аҳолисининг ўзларининг буюк ҳамқишлоқлари номини абадийлаштириш учун олиб борган курашларининг натижаси бўлди. Суратда: шаҳарда Э. Тельман хотирасига бағишлаб ўтказилган митинг пайтида.

ТАСС фотохроникаси.

ВЕНГРИЯ—ДЎСТЛИК ВА ТУРИЗМ МАМЛАКАТИ

Ҳар йили 10 миллиондан зиёд чет эллик меҳмонлар Венгрия Халқ Республикасида бўлиб, бу кўҳна ўлка меҳнаткашларининг ҳаёти, тарихи ва социалистик қурилишда эришаётган ютуқлари билан танишмоқдалар. Яқинда штатсиз мухбиримиз Ж. Ғуломов Венгрия Халқ Республикаси Давлат туризм бошқармаси ва «ИБУС» саёҳат бюросининг СССРдаги вакили Андреш Роза билан суҳбатда бўлиб, мамлакатда туризмнинг ривожи ҳақида сўзлаб беришни илтимос қилди.

—Венгрияда туризм ўзининг қадимий, бой анъаналарига эга. XIX асрнинг охирларида бир неча минглаб чет эллик меҳмонлар Венгрия давлати ташкил этилганлигининг минг йиллик юбилейи тантаналарида иштирок этдилар. Шунда туристларни қабул қилувчи ва уларга хизмат кўрсатувчи ташкилотни барпо этиш мақсади пайдо бўлди. Уни вужудга келтириш учун бир неча йил тайёргарлик ишлари олиб борилди.

1902 йилга келиб Венгрия «ИБУС» саёҳат бюроси ташкил этилди. Бу—Европадаги дастлабки туристик ташкилотларнинг бири эди. Бироқ иккинчи жаҳон урушидан сўнггина мамлакатда туризмни яхши йўлга қўйиш имконияти пайдо бўлди.

Эндиликда Венгрияда туризм йилдан-йилга ривожланиб бормоқда. Моддий базаси ҳам яхшиланяпти. 40 дан зиёд халқаро ва ички темирйўл экспресслари, кўплаб замонавий шосселар транспортнинг шу туридан фойдаланувчиларга катта қулайлик туғдирмоқда. Туризмни ривожлантиришда сув транспортига ҳам алоҳида эътибор берилаяпти. Турли мамлакатларнинг катер ва пароходлари Будапештдаги дарё портида тез-тез бўлиб туради. Шунингдек Европа қитъасида Волгадан кейин иккинчи ўринни эгалловчи Дунай дарёсидан Тисса дарёси ва Балатон кўли бўйлаб рейслар ҳам йўлга қўйилган.

Ҳаво транспортидаги қулайликларнинг эса саёҳатчиларга манзур бўлиши табиий. Венгрия авиакомпаниясининг «Малев» замонавий лайнери 30 мамлакатнинг 40 дан зиёд шаҳарларига парвоз этмоқда. «Ферихед» халқаро аэропортида эса ҳар йили 3 миллионга яқин пассажир ташиляпти.

Венгрия Халқ Республикасига ташриф буюраётган саёҳатчилар орасида ўзбекистонликлар ҳам бор. Қардош мамлакатларда уларни ранг-баранг, қизиқарли программалар кутади. Марказий ва Ғарбий Европада энг йирик Балатон кўли, Печ, Шопрон ва Эстергом шаҳарлари биргина венгрияликларни эмас чет элликларнинг ҳам сўлим дам олиш масканига айланган.

Туристларнинг Венгрия билан танишиши унинг кўҳна ва навқирон пойтахти Будапештдан бошланади. Унинг ташкил этилганига 2000 йилдан ошди. Ҳозирда бу қадимий шаҳар мамлакатнинг йирик иқтисодий, сиёсий ва маданий марказига айланган. У тарихий музейлар ва маданий ёдгорликларга бой.

Венгрия ва унинг пойтахтини немис босқинчиларидан озод этишда қаҳрамонлик кўрсатган совет жангчилари хотирасига ўрнатилган Геллери тоғидаги ёдгорликни зиёрат этгани шу кунларда кўплаб саёҳатчилар ташриф этишмоқда. Улар Совет Армияси жангчиларига ўзларининг чуқур миннатдорчиликларини изҳор этмоқдалар.

СПОРТ

ФУТБОЛ

СССР биринчилиги иккинчи лигасида навбатдаги тур ўйинлари ўтказилди. (Бу гал «Соҳибкор» дам олди). Қуйидаги натижалар қайд этилди: «Динамо» — «Хива» — 1:2, «Зарафшон» — «Наримоновчи» — 3:1, «Олға» — «Хўжанд» — 1:2, «Олой» — «Шаҳрихончи» —3:3, «Нефтяник» — «Сурхон» — 3:2, «Автомобилист» — «Геолог» — 2:1, «Косонсойчи» — «Янгиер» — 0:0.

Командалар бу турдан сўнг жадвалда қуйидагича ўринларни эгалладилар.

Командалар	Ўйин	Очко
«Нефтяник»	9	15
«Соҳибкор»	8	15
«Зарафшон»	8	10
«Динамо»	8	10
«Хоразм»	8	10
«Автомобилист»	9	10
«Хива»	8	9
«Целинник»	8	9
«Сурхон»	8	8
«Шаҳрихончи»	8	7
«Наримоновчи»	8	7
«Янгиер»	9	7
«Косонсойчи»	7	6
«Хўжакент»	8	4
«Олға»	7	3
«Олой»	7	3
«Геолог»	8	3

Фарғонанинг «Нефтяник» командаси рақиблар дарвозасига «Соҳибкор»га нисбатан кўп тўп киритгани учун биринчи ўринга чиқди.

• • •

Область биринчилиги мусобақалари ҳам қизғин давом этаяпти. Бу галги учрашувларда шу вақтгача бирор марта ютқазмаган «Ғалабачи» «Калининчи» командасидан 1:2 ҳисобида мағлубиятга учради. Қолган ўйинларда қуйидаги натижалар қайд этилди:

«А» группа: «Автомобилист» (Бўка) — «Металлург» (Бекобод) — 1:1, АГМК — «Кремль» совхози (Бўка) — 3:0, «Чимган» — «Сплав» (иккалови Чирчиқ) — 2:2, «Водник» (Наримонов) — «Чорвадор (Чиноз) — 3:0.

«Б» группа: Сегизбоев номли совхоз (Оққўрғон) — «Цементник» (Бекобод) — 2:2, «Спартак» (Янгийўл) — «Заря коммунизма» (Ғалаба райони) — 1:2.

Редактор ўринбосари
Р. УМАРОВ.

● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА

НОН ҲАММАМИЗНИНГ РИЗҚ-РЎЗИМИЗ!

Одамлар нонни қадим замонлардан буён эъзозлаб келишмоқда! Нонни кўз қорачиғидек асраш ва эъзозлаш ҳар бир кишининг бурчидир!

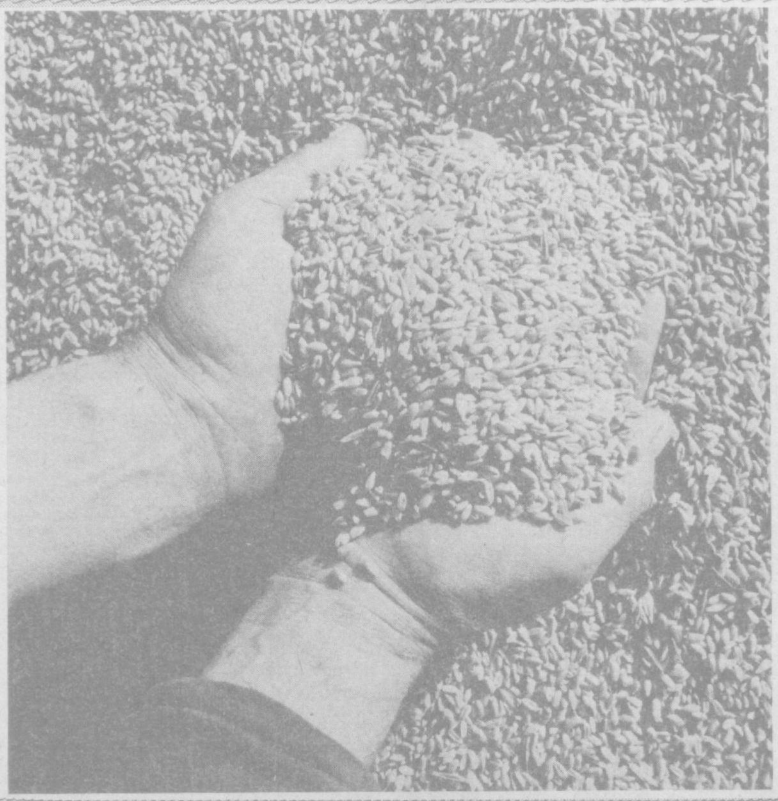

«...БУҒДОЙ УНИДАН ЁПИЛГАН НОННИНГ БИР БУРДАСИ... ИНСОНИЯТ ТАФАККУРИНИНГ БУЮК ИХТИРОЛАРИДАН БИРИДИР» ДЕБ ЁЗГАН ЭДИ К. ТИМИРЯЗЕВ.

НОН ҲАҚИДА НИМАЛАРНИ БИЛАМИЗ?

Дастлаб одамлар буғдойни йиғиб хомлигача тановвул этишган, шундан кейин тошлар орасида ишқалаб ва сув билан аралаштириб тановвул қилишган. Олов пайдо бўлгандан кейин нон ёпишни ўрганишган.

Қадимги Мисрда биринчи марта хамиртурушда ундирилган нон ёпишни ўрганишган. Мисрликлардан юнонлар ва римликлар нон ёпиш санъатини эгаллашган.

Қадимги Юнонистонда нон ёпиш учун махсус қолип—«клибанос»дан фойдаланишган. Нон сўзи худди ана шу қолипдан келиб чиққан.

Қадимий Русда XI асрдаёқ буғдой унидан нордон нон ёпишган. Бу жуда катта маҳорат ҳисобланар эди.

Бундай нонни ёпиш учун ишлатиладиган квас ғоятда сир тутилган ва авлоддан-авлодга ўтиб келган.

XVI асрда Москвада катта новвойхоналар ишлай бошлаган. Уларни нон дўконлари деб аташар эди. Ҳар хил печларда калачлар, буханка нонлар, алоҳида печларда эса пироглар ва ватрушкалар ёпилар эди.

Ибодатхоналарда ҳам катта новвойхоналар ишлаган. Уларнинг ҳар бири 900 кишини нон билан таъминлаб турган.

Кремлдаги «Давлат нон саройи» бир куннинг ўзида 5 тоннагача нон ёпишга улгурган, Совет даврида қурилган нон заводларида эса 600 тоннагача нон тайёрлаб чиқарилмоқда.

Бизнинг мамлакатимизда 600 хил номда нон маҳсулотлари ишлаб чиқарилмоқда: улар буғдой ёки жайдари буғдой унидан тайёрланган бородиноча, минскча, булочка, тешиккулча, бубликлар.

Бундан ташқари ҳар хил парҳез нонлари ҳам аҳолига етказиб берилмоқда. Улар ахлорид, тузсиз, паст кислотали, хамиртурушли ва хамиртурушсиз нонлардир.

Мамлакатимизнинг турли республикаларида халқларнинг анъанавий ўзига хос нон ёпиш усуллари бор.

ҚАДИМГИ ЗАМОНЛАРДАН БУЁН БИЗНИНГ ДАВРИМИЗГАЧА ЕТИБ КЕЛГАН СЕВИМЛИ ЎЗБЕК НОНЛАРИНИ ЯХШИ БИЛАМИЗ ВА СЕВАМИЗ.

Бу обинонларни тайёрлаш усули жуда оддий: ун, хамиртуруш ва сув, баъзан сув ўрнига сут ишлатилади.

Патир нонларга эса ёғ ва тухум қўшилади. Бундай нонлар 10-15 кун давомида яхши сақланади.

Нонни тандирга ёпишдан олдин унинг юзига сепиладиган седана ёки пиёз уруғи ғоятда хушбўйликни ҳосил қилади.

Бундай обинонлар яхши қиздирилган тандирда ёпилаётганлигини ҳар куни кўриб турибмиз.

НОН МУҚАДДАСДИР!

Ноннинг увоғини ҳам қадрлаш ва увол қилмасликни болаликдан ўргатишади. Нон ғоятда муқаддас ва мўътабар таом бўлганлиги туфайли унинг шарафига жуда кўп қўшиқлар тўқилган, гимнлар яратилган. Меҳмон келганда унинг олдига албатта нон ушатиб қўйилади.

ҲАММА БИЛИШИ КЕРАК!

Оилангизга керагидан ортиқча нон сотиб олмасликка ҳаракат қилинг!

Қотиб қолган нонни янгидек қилиш жуда ҳам осон. Бунинг учун нонни човлига солиб суви қайнаб турган кастрюлка устига ёки қиздирилган (олдиндан сув пуркалган) духовкага қўйиб юмшатасиз.

Врачларнинг таъкидлашича кечаги ёпилган нон янги ёпилган нондан ҳам фойдали экан.

Қотиб қолган нонни ташлаб юборишга ошиқманг. Ундан жуда кўп лаззатли ва хушхўр таомлар тайёрлаш мумкин.

ҚОТИБ ҚОЛГАН НОНДАН ТАЙЁРЛАНАДИГАН ТАОМЛАРНИНГ БИР НЕЧА РЕЦЕПТИНИ ДИҚҚАТИНГИЗГА ҲАВОЛА ҚИЛАМИЗ:

ДЕҲҚОНЧА ШЎРВА

Қотиб қолган ноннинг устки қатламини майдаланган петрушка ва майда тўғралган пиёз билан аралаштириб сарёғда қовурасиз, сув қуясиз, туз сепасиз ва оҳиста қайнатасиз. Вақти-вақти билан аралаштириб, сўнгра тухум чақиб аралаштирасиз.

300 грамм қотган нон устки қатлами учун 1,5 литр сув, 50 грамм сарёғ, 3 дона тухум, 1 бош пиёз, ошкўк керак бўлади.

ҚОТГАН НОН ПУДИНГИ

Қотиб қолган нонни сутга 40-50 минут давомида шимдириб қўясиз, шундан кейин бўтқа ҳолига келгунча юмшатасиз, тухум чақиб ийлайсиз ва ҳаммасини аралаштириб, устидан шакар сепасиз. Бу кулчатойга консерваланган мевалар (данаксиз) қўшиш мумкин. Мевалар йирик бўлса майдалаб тўғраш керак. Тайёр бўлган масаллиқни товага (қолип, юза кастрюлькага) соласиз. Идишлар олдиндан ёғланган ёки нон увоғи сепилган бўлиши лозим. Шундан кейин пудингни газ плитасининг қиздирилган шкафида ёпиш мумкин.

Дастурхонга тортишдан олдин устидан мева шарбати ёки шакар сепиш мумкин.

Рецептура: бир дона оқ батон нон, 1,5 стакан сут, 2 дона тухум, 100 грамм мева.

ТУХУМ ҚЎШИЛГАН НОН

Буғдой ёки жавдари буғдой нони (фақат мағзи олинган ҳолда) парраклаб 1 сантиметр қалинлигида (6-8 порция учун) тўғрайсиз, олдиндан сарёғ суртиб қўйилган товага қўйиб қовурасиз.

Нон паррагига тухум чақиб солиш, туз сепиш ва тайёр бўлган тухум—нон устига петрушка ёки кўк пиёз тўғраб сепилади.

6-8 паррак нон учун — 3 дона тухум, 25 грамм сарёғ, 5 грамм кўк пиёз ёки петрушка, таъбга яраша туз керак бўлади.

НОН КВАСИ

Қотиб қолган буғдой нони устига қайноқ сув қуясиз, 3-4 соат давомида тиндириб қўясиз. Сувини докада сузиб оласиз, унга қуруқ хамиртуруш, шакар ва юмшаган нонни соласиз. Устидан сочиқ билан ёпасиз ва ошиши учун 5-6 соат давомида тиндириб қўясиз. Квас кўпира бошлагандан кейин иккинчи марта сузиб оласиз ва бир неча дона майиз ташлаб қўйилган шиша идишларга қуясиз, оғзини маҳкамлаб беркитасиз (тиқинларни майинлашгунга қадар қайноқ сувда намлаш керак), шундан кейин шиша идишларнинг оғзини каноп билан боғлаб маҳкамлайсиз.

Шиша идишларни совуқ жойда ётқизилган ҳолда сақлайсиз.

НОН ҲАҚИДА ҚИЗИҚАРЛИ ГАПЛАР

Гомернинг гувоҳлик беришича, қадимий Юнонистоннинг зодагонлари нонни чинакам мустақил таом деб ҳисоблашган ва уни бошқа таомлардан ажратилган ҳолда тановул этишган.

Қадим замонларда кўпгина халқларда нон офтоб ва олтин каби бебаҳо ҳисобланган. Шунинг учун ҳам нон ёпилаётганда гардиш шаклида ясалиб, ўртасига чакич урилган.

Қадимги Римда бундан 2 минг йил муқаддам бир неча катта новвойхоналар бунёд этган уста новвой шарафига ҳайкал ўрнатилган. Бу ҳайкал ҳозирги кунларимизга қадар сақланиб қолган.

Ўрта асрларнинг бошларида кўпгина Европа мамлакатларида одамларнинг ижтимоий чиқишига қараб нон тақсимланган. Масалан қироллик оиласи тандирдан янги узилган нонни тановул этган, кечаги ёпилган нон эса олий жамият вакиллари учун мўлжалланган, икки кун олдин ёпилган нон эса майда дворянларга, уч кунлик ёпилган нон эса монахлар ва мактаб ўқувчиларига аталган.

Қадимги замонларда ноннинг сифатли бўлишини жиддий кузатиб боришган. Москва князлигига қарашли шаҳарларда нон белгиланган миқдорига тўғри келмаса ва белгиланган баҳосидан юқори нархда сотилса «нон пристав»лари улардан жарима ундириб олишган. «...Биринчи марта —чорак, иккинчи марта —эллик тийин, учинчи марта—икки сўм ва ҳоказо». Ашаддий қоидабузар айбдорларга тан жазоси берилган. Айни пайтда назоратчилардан ҳам қаттиқ талаб қилинган.

ЎҚИШГА МАРҲАМАТ!

Ўзбекистон ССР Савдо министрлигининг

РЕСПУБЛИКА ЎҚУВ-КУРС КОМБИНАТИ

1985 йилга

ТИНГЛОВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Республика ўқув-курс комбинати савдо ва умумий овқатланиш соҳалари учун қуйидаги мутахассисларни тайёрлайди:

барча профилдаги озиқ-овқат ва саноат моллари бўйича юқори малакали контролёр-кассир ва сотувчилар.

Бу группаларга 17 ёшдан 25 ёшгача бўлган ўрта маълумотлилар кириш имтиҳонларисиз қабул қилинади.

Ўқиш муддати—6 ой.

Шунингдек, ошпазлар тайёрлайдиган группаларга ҳам тингловчилар қабул қилинади.

Бу группаларга ўрта маълумотли 17 ёшдан 25 ёшгача бўлганлар кириш имтиҳонларисиз қабул қилинади.

Ошпазлар тайёрлайдиган группаларда ўқиш муддати—11 ой.

Контролёр-кассир ва ошпазлар тайёрлаш группаларига қабул қилинганларга ҳар ойда 54 сўмдан 64 сўмгача стипендия тўланади.

Контролёр-кассир ва ошпазлар тайёрлайдиган группаларда ўқиш ҳар бир группа комплектлангандан сўнг бошланади.

Республика ўқув-курс комбинати барча группаларга Ўзбекистон шаҳарларида яшайдиганларни қабул қилади.

Ўқиш даври меҳнат стажига киради.

Республика ўқув-курс комбинатининг барча группаларига ҳужжатлар қабул қилиш, шунингдек группаларда ўқиш бутун йил давомида, узлуксиз равишда олиб борилади.

Бошқа шаҳардан келганлар ётоқхона билан таъминланадилар.

Ўқиш рус ва ўзбек тилларида олиб борилади.

Тингловчилар шаҳарнинг энг яхши савдо корхоналарида — Тошкент Бош Универсал магазини — ГУМда, Республика конторасига қарашли «Гастроном» магазинларида ҳамда умумий овқатланиш илғор корхоналарида ишлаб чиқариш таълими (практика)ни ўтказадилар.

Ўқув-курс комбинатининг барча группаларига кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: директор номига ариза, маълумоти ҳақида ҳужжат (асли), турар-жойидан справка, таржимаи ҳоли, 286-формадаги медицина справкаси, 3х4 см. катталикдаги 3 ёки 6 дона фотосурат, характеристика, давлат савдо ташкилотидан йўлланма.

Республика ўқув-курс комбинатининг адреси: Тошкент шаҳри, 700173, Чилонзор массиви, Акмал Икромов райони, Бобур кўчаси, 3-уй (13, 70-автобусларнинг «Тез медицина ёрдами касалхонаси» бекати, 4, 9-трамвайларнинг «Чўпон-ота» бекати). Телефон 78-44-30.

Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими давлат комитетининг

Ю. А. ГАГАРИН НОМЛИ 29-ЯНГИОБОД ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1985-86 ўқув йили учун қуйидаги ихтисослар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

10-синф маълумотидаги ўқувчилар ва Совет Армияси сафларида хизмат бурчини ўтаб қайтган кишилар учун: тозаланадиган забой кон ишчилари. Ўқиш муддати —7,5 ой: механик айланадиган қудуқ қазиш машинасининг бурғиловчиси (шофёрлик ҳуқуқи билан). Ўқиш муддати—1,5 йил; қурувчи электр монтажчи, шахта электр слесари, сувоқчи-кошинкор-плитачи, шофёр ҳуқуқидаги автомобиль крани машинисти, озиқ-овқат моллари сотувчиси. Ўқиш муддати — 1 йил.

8-синф маълумотидагилар учун: сувоқчи кошинкор-плитачи, газ-электр пайвандчи, автослесарь (шофёрлик ҳуқуқи билан), совутиш қурилмалари ремонти бўйича слесарь, озиқ-овқат моллари сотувчиси, саноат моллари сотувчиси, ошпаз. Ўқиш муддати—3 йил.

Ўқиш муддати — 3 йил бўлган группаларга 14,5-15 ёшдаги қиз ва ўсмирлар қабул қилинади.

Ўқиш муддати бир йил бўлган группаларга ўқишга кирган ўқувчиларга улар билим юртини битиргач, тегишли мутахассисликни эгаллаб чиққани ҳақида аттестат берилади. Мазкур группаларнинг талабаларига ўқиш даврида улар танлаган касбга қараб 30 сўмдан 107 сўмгача стипендия тўланади.

Ўқиш муддати 3 йил бўлган группаларга ўқишга кирган ўқувчиларга улар билим юртини битиргач, тегишли мутахассисликни эгаллаб чиққани ва ўрта маълумот олгани ҳақида диплом берилади.

БИЛИМ ЮРТИГА КИРИШ ИМТИҲОНЛАРИСИЗ ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Ўқиш даври меҳнат стажига киради.

Ўқувчилар бепул овқат, формали кийим-бош ва шинам ётоқхона билан таъминланадилар.

Ишлаб чиқариш практикаси даврида ўқувчиларга улар ишлаб топган меҳнат ҳақининг 50 проценти устама мукофот пули тариқасида тўланади.

Билим юртини аъло баҳолар билан тамомлаганлар ўрта махсус ва олий ўқув юртларига ўқишга киришда алоҳида имтиёзлардан фойдаланадилар.

Ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатларнинг бўлиши шарт: ариза, ўрта маълумот ҳақидаги аттестат ёки 8-синфни тамомлаганлик ҳақидаги гувоҳнома, паспорт ёки туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома, характеристика, ҳарбий билет ёки ҳисобда турганлик ҳақидаги гувоҳнома, ота-онасининг иш жойидан, яшаш жойидан справкалар, медицина кўригидан ўтганлик ҳақидаги ҳужжат, 6 дона фотосурат (3х4 см.).

Машғулотлар — 1 сентябрдан бошланади.

Бизнинг адрес: Ўзбекистон ССР, Тошкент область, Янгиобод шаҳри, 2-алоқа бўлими, 14 квартал.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ
/ "Ташкентская правда"/
ОРГАН ТАШКЕНТСКОГО ОБКОМА КОММУНИСТИЧЕСКОЙ ПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА И ОБЛАСТНОГО СОВЕТА НАРОДНЫХ ДЕПУТАТОВ

БИЗНИНГ АДРЕС: 700047, ТОШКЕНТ ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

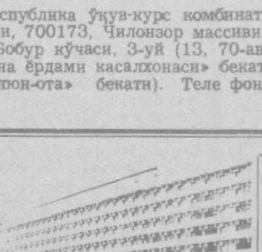

Редактор қабулхонаси—325351; редактор ўринбосарлари—335885; 325747, 337916, 325748; масъул секретарь—334808, 325353; секретариат—325750. БЎЛИМЛАР: партия турмуши—325778; саноат, капитал қурилиш ва транспорт—325749; қишлоқ хўжалиги—325647; пропаганда—325556; совет қурилиши—325645; фан, маданият ва олий ўқув юртлари—325553; адабиёт ва санъат—325767; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик—325733; хатлар ва оммавий ишлар—334048, 325354; фельетонлар—325556; фотомухбир—325894.

Р. 12273. А. 1708. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС: 64684. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12